

Biztonsági alapismeretek

Oktatási anyag
munkavállalók, és hallgatók
számára

Munkavédelem
Tűzvédelem
Katasztrófa- és polgári védelem
Környezetvédelem/ADR
Vagyonvédelem

Biztonsági alapismeretek

Oktatási anyag munkavállalók, és hallgatók számára

Semmelweis Egyetem
Biztonságtechnikai Igazgatóság

Szerkesztette:

Mongel Gábor

Katasztrófa- és polgári védelem:

Dr. Kátai-Urbán Maxim

osztályvezető

(Biztonságtechnikai Igazgatóság - Biztonságszervezési Osztály)

Környezetvédelem/ADR:

Horti Zoltán

osztályvezető

(Biztonságtechnikai Igazgatóság - Környezetvédelmi Osztály)

Munkavédelem:

Mongel Gábor

munkavédelmi szakmai vezető

(Biztonságtechnikai Igazgatóság - Biztonságszervezési Osztály)

Tűzvédelem:

Mongel Viktória

tűzvédelmi szakmai vezető

(Biztonságtechnikai Igazgatóság - Biztonságszervezési Osztály)

Vagyonvédelem:

Németh Norbert

osztályvezető

(Biztonságtechnikai Igazgatóság - Vagyonvédelmi Osztály)

A dokumentum munkavédelmi tartalmához kapcsolódó oktatási tematikát a Semmelweis Egyetem Foglalkozás-Egészségügyi Szolgálat munkaegészségügyi szaktevékenység keretében jóváhagyta.

2025. június

Tartalom

Bevezetés.....	8
Munkavédelem	9
Munkavédelmi alapfogalmak	9
Munkavállalók jogai és kötelezettségei	9
Munkáltató kötelezettségei	11
A munkavédelem jogi szabályozása	12
Munkavédelem a Semmelweis Egyetemen	13
Megbízotti rendszer	13
Munkavédelmi érdekképviselő	13
Veszélyek, veszélyforrások, jellemző baleseti kockázatok	14
Fizikai veszélyek	14
Veszélyes anyagok - kémiai biztonság	16
Biológiai veszély	19
Ergonómia	21
Pszichoszociális kockázatok	23
Biztonsági jelek	23
Balesetek	24
Balesetekkel kapcsolatos alapfogalmak	24
Baleset bejelentésének folyamata	24
Baleset bejelentésének módjai	25
Egyéni védőeszközök a Semmelweis Egyetemen	26
Egyéni védőeszközökkel kapcsolatos alapfogalmak	26
A leggyakrabban előforduló egyéni védőeszközök típusai és jelölésük	27
Tűzvédelem	30
Tűzvédelmi alapfogalmak	30
A tűzvédelem jogi szabályozása	31
Munkavállalók tűzvédelmi feladatai	31
Tűzvédelmi használati szabályok	32
Általános előírások	32
Közlekedési és menekülési utak, tűzoltási út	33
Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok, éghető folyadékok és gázok tárolása	34
Alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység	35
Dohányzás	36

Tűz esetén követendő magatartás – feladatok	37
Tűz jelzése	37
Tűz oltása	38
Tűzoltó eszközök – tűzoltó készülék	38
Tűzoltó eszközök – tűzoltó takaró.....	39
Tűzoltó eszközök – fali tűzcsap.....	40
Menekülés, menekítés	41
Fekvőbeteg intézményben tartózkodók.....	42
A menekülésről általánosságban.....	42
Kiürítés koncepciója – önállóan menekülők	43
Kiürítés koncepciója – menekülésben korlátozottak	43
Beépített tűzvédelmi berendezések.....	45
Tűzjelző berendezés.....	45
Tűzoltó berendezés.....	46
Hő és füst elleni védelem.....	46
Menekülési irányfények, biztonsági világítás.....	47
Evakuációs hangrendszer	47
Veszélyforrások.....	48
Katasztrófa- és polgári védelem.....	49
A katasztrófa- és polgári védelem jogi szabályozása	49
A polgári védelmi szervezet.....	50
A Semmelweis Egyetem polgári védelmi szervezete	50
Katasztrófák csoportosítása.....	51
Katasztrófaveszély - veszélyhelyzet	51
A Semmelweis Egyetemen előforduló káresemények.....	52
Meteorológia - szélsőséges időjárás	52
Áramszolgáltatás zavarai	52
Teendők veszélyhelyzet esetén	53
Krizistervek	53
Ellenálló Képességi Terv (EKT)	53
Egészségügyi Válsághelyzeti Terv (EVT)	53
Környezetvédelem/ADR.....	56
A környezetvédelem jogi szabályozása	56
Hulladékgazdálkodás	56
Szelektív hulladékgyűjtés a Semmelweis Egyetemen	59
Milyen hulladékok keletkeznek a Semmelweis Egyetemen?	60
ADR - Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Megállapodás.....	60
Feladói felelősség	61

Speciális egészségügyi (fertőző) veszélyes hulladékok.....	61
Vegy, fizikai tulajdonságai miatt veszélyes hulladékok.....	63
Vagyonvédelem.....	65
A vagyonvédelem jogi szabályozása.....	65
Vagyonvédelem a Semmelweis Egyetemen.....	65
Portaszolgálat	66
Központi Diszpécser- és Járőrszolgálat (KDJSZ).....	66
Elektronikus megfigyelőrendszer.....	67
Beléptetőrendszer.....	67
Alapvető vagyonvédelmi előírások	68
Parkolás.....	68
Teendők rendkívüli esemény bekövetkezésekor.....	69
Adatvédelem - információbiztonság	70
Belső szabályozók elérhetősége	71
Infekciókontroll - Minőségirányítás.....	71
Oktatási segédlet és vizsgázás.....	72
Új belépő munkavállalók oktatása.....	72
Ismétlődő oktatás	73
Hallgatók oktatása.....	73

Bevezetés

Egyetemünk belső szabályzatait, valamint a hatályos jogszabályok előírásait figyelembe véve belépéskor biztonságtechnikai oktatásban és évente ismétlődő jelleggel munka- és tűzvédelmi oktatásban kell részesülnie minden munkavállalónak.

Azonban ez **az oktatási kötelezettség nem csupán az előírásoknak való megfelelést szolgálja** – elsődleges célja, hogy a Semmelweis Egyetemen munkát végző, vagy az oktatásban résztvevő egyetemi polgárok az itt tartózkodásuk teljes ideje alatt tisztában legyenek az őket érintő és **biztonságuk szempontjából lényeges, alapvető tudnivalókkal**. Ezen információk és szabályok megismerése és betartása, nem csak saját, hanem a környezetünkben tartózkodók védelmét is szolgálja.

A következő oldalakon a legalapvetőbb szabályok és viselkedési normák ismertetése, az esetlegesen előforduló veszélytényezők és veszélyhelyzetek, valamint azok hatékony kezelésének összefoglalása történik meg.

Az **új belépő munkavállalók** számára az ismeretanyag elsajátítása történhet egyéni felkészülés útján, **online vizsgázással, vagy jelenléti oktatás** formájában, vizsgázás nélkül – ennek részleteit jelen kiadvány *Oktatási segédlet és vizsgázás* című fejezete tartalmazza.

A kiadványnak nem – terjedelméből kifolyólag nem is lehet – célja minden védelmi szakág teljeskörű bemutatása, azonban bármely részterülettel kapcsolatos további kérdésben a **Biztonságtechnikai Igazgatóság (BTI)** munkatársai rendelkezésre állnak, az alábbi központi, vagy az egyes témakörök végén feltüntetett elérhetőségek valamelyikén.

titkarsag.biztonsagtechnika@semmelweis.hu
+36-1-459-1500/ 60600

Munkatársainkkal közvetlenül is felveheti a kapcsolatot a Biztonságtechnikai Igazgatóság weboldalán található elérhetőségeken keresztül:

<https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

Ha nyomtatásban tekinti át az anyagot, a következő oldalakon található **QR kódokat** okoseszközen beolvasva **további tartalmakat** talál. ●.....●
Ha elektronikus formában áll rendelkezésre a dokumentum, a kódok alatti **linkekre** kattintva is elérheti a plusz tartalmakat. ●.....●

Semmelweis
Egyetem

Munkavédelem

A munkavédelem a szervezett kereteken belüli munkavégzésre vonatkozó egészségügyi és biztonsági követelmények összessége, melyet törvények, rendeletek, intézményi előírások és szervezeti intézkedések támogatnak.

A munkavédelem feladata a munkavállalók egészségének és testi épségének megóvása, a munka közben fellépő ártalmaktól és a biztonságos, az egészséget nem veszélyeztető munkakörülmények biztosítása. A Magyarországon munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.

Hallgatói jogviszony esetén a gyakorlati képzés ideje alatt a munkavállalókra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Munkavédelmi alapfogalmak

Munkáltató¹: a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató. Munkáltatónak kell tekinteni a szakképzés keretében gyakorlati oktatást folytatót.

Munkavállaló: a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.

Szervezett munkavégzés: a munkaviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, iskolaszövetkezetben, a szakirányú oktatás keretében a szakképző intézményben, illetve a duális képzőhelyen, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, valamint a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény szerinti közérdekű önkéntes tevékenység és a munkáltató által szervezett (kezdeményezett, irányított, jóváhagyott) társadalmi munka.

Sérülékeny csoport: az a munkavállalói kategória, amelybe tartozó munkavállalókat testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel összefüggő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során (pl. fiatalok, terhes, nemrég szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek).

Munkavállalók jogai és kötelezettségei

A munkavállaló jogosult megkövetelni a munkáltatójától:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt védőintézkedések megvalósítását
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésére bocsátását, a betanuláshoz való lehetőség biztosítását
- a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések, munka- és védőeszközök, az előírt védőital, valamint tisztálkodószerek és tisztálkodási lehetőség biztosítását.

A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

¹ A Semmelweis Egyetemen a szervezeti egységek (pl. Klinika, Igazgatóság) vezetői (pl. igazgató) munkáltatói jogkörrel felruházott vezetők.

A munkavállaló köteles megtagadni a munkáltató utasításának teljesítését, ha azzal másokat veszélyeztetne közvetlenül és súlyosan.

A munkavállaló csak a biztonságos **munkavégzésre alkalmas állapotban**, a munkavédelemre vonatkozó **szabályok, utasítások megtartásával**, a munkavédelmi **oktatásnak megfelelően** végezhet munkát.

Minden munkahelyi vezető az irányítása alá tartozó munkahelyen jogosult, valamint (alkoholos befolyásoltság gyanúja esetén) köteles az érintett munkavállaló **alkoholos állapotának** ellenőrzéséről vagy az ellenőrzés kezdeményezéséről gondoskodni. Amennyiben felmerül annak gyanúja, hogy valamely egyetemi polgár **tudatmódosító szer** (kábitószer) befolyásoltsága alatt áll, úgy a munkahelyi vezető a munkavégzéstől eltiltás mellett értesíti a rendőrséget.

A munkavállaló köteles munkatársaival együttműködni, és **munkáját úgy végezni, hogy az saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.**

Így különösen köteles:

- a rendelkezésére bocsátott **munkaeszköz** biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasítása szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni
- az **egyéni védőeszközt** rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni
- a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető **ruházatot** viselni
- **munkaterületén** a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani
- a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges **ismereteket** elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni
- a részére előírt **orvosi vizsgálaton** részt venni
- a veszélyt jelentő **rendellenességről**, **üzemzavarról** a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől
- a **balesetet**, **sérülést**, **rosszullétet** azonnal jelenteni.

A munkavállaló köteles együttműködni a munkáltatóval az egészséges és biztonságos munkakörnyezet megőrzése érdekében hozott hatósági intézkedések teljesítése, illetőleg a munkáltató veszélyt megszüntető intézkedéseinek végrehajtása során is.

A munkavállalót nem érheti hátrány az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása érdekében történő fellépéséért, illetve a munkáltató vélt mulasztása miatt jóhiszeműen tett bejelentéséért.

A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- foglalkoztatása az egészségét, testi épségét, illetve a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- foglalkoztatása nem jelent veszélyt a munkavállaló reprodukciós képességére, magzatára,
- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti és a munkára alkalmasnak bizonyult.

A munkára való alkalmasságról külön jogszabályban meghatározott orvosi vizsgálat alapján kell dönten.

Munkáltató kötelezettségei

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében **a munkáltató köteles:**

- a szükséges **utasításokat** és **tájékoztatást** a munkavégzést megelőzően a munkavállalónak megadni
- rendszeresen meggyőződni arról, hogy a **munkakörülmények megfelelnek-e** a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket
- a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével **megfelelő munkaeszközöket** biztosítani a munkavállalók részére;
- a tudomására jutott **rendellenességet**, illetve a munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos végzésével kapcsolatos **bejelentést** haladéktalanul **kivizsgálni**, a szükséges intézkedéseket megtenni, az érintetteket értesíteni, és közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani
- a **munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések** esetén a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően eljárni

- biztosítani a **védőeszközök** rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, kielégítő higiénés állapotát, szükséges tisztítását, karbantartását, javítását, pótlását;
- a **munkabiztonsági szaktevékenység**nek, illetve **munkaegészségügyi szaktevékenység**nek minősített feladatok ellátásáról a vonatkozó törvényben meghatározott módon gondoskodni és az előírt feladatok ellátására e törvényben meghatározott személyt, illetve szervezetet biztosítani.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem adhat.

A munkáltatónak **oktatás** keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani.

A munkavédelem jogi szabályozása

Az egészséget nem veszélyeztető és **biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját** - a jogszabályok és a szabványok keretein belül - **a munkáltató határozza meg.**

A munkavédelmet érintő jogszabályok szerteágazóak, a fenti ábrán csupán néhány példa látható. Egyetemünkön **a vezetőkre, munkavállalókra, hallgatókra vonatkozó belső munkavédelmi előírásokat a Munkavédelmi Szabályzat tartalmazza.**

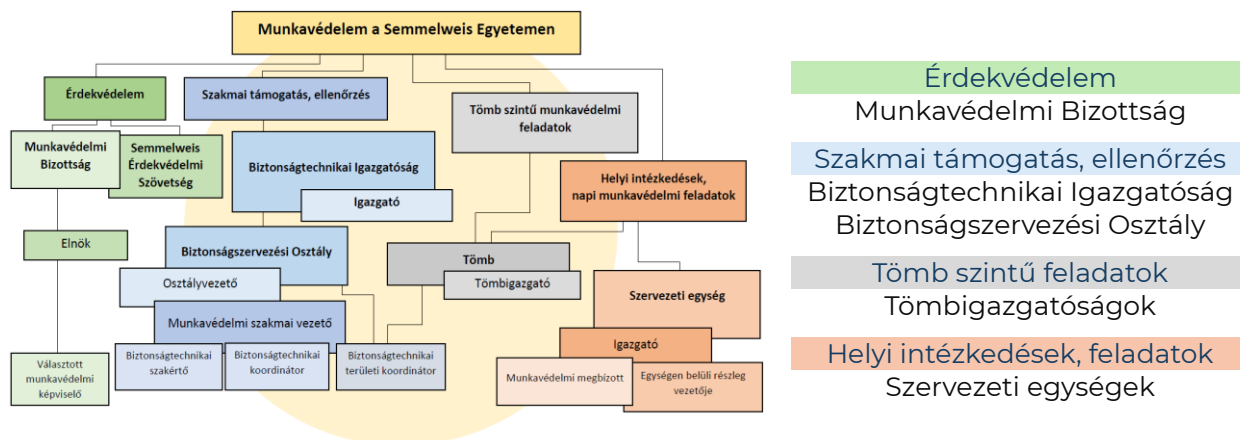
A szabályzat hatályos változata a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság weboldalán érhető el (belső hálózatról) a Szabályzattárban.

[Munkavédelmi Szabályzat](#)

Munkavédelem a Semmelweis Egyetemen

Az alábbi ábra mutatja be a munkavédelemmel összefüggő tevékenységi körök megoszlását az Egyetemen:

Megbízotti rendszer

A többi orvosegyetemhez hasonlóan a Semmelweis Egyetemen is megbízotti rendszer működik a szakterületek vonatkozásában, mely közvetlen kapcsolattartást biztosít az egyes szervezeti egységek és a Biztonságtechnikai Igazgatóság között.

A munka- és tűzvédelmi megbízottak nem szakemberek, a szakterületekhez kötődő tájékoztatási és adminisztratív feladatokat látják el – a Semmelweis Egyetem Munkahelyi Biztonságszervezési Szabályzatában meghatározottak alapján – és kapcsolatot tartanak a Biztonságtechnikai Igazgatóság munka- és tűzvédelmi szakembereivel.

Munkavédelmi érdekképviselet

A munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviseletére jogosultak maguk közül képviselőt vagy képviselőket (munkavédelmi képviselőt) választani.

A **Munkavédelmi Bizottság** a Semmelweis Egyetem munkavállalóinak munkavédelmi érdekképviselése, mely a munkavállalók által megválasztott munkavédelmi képviselőkből áll.

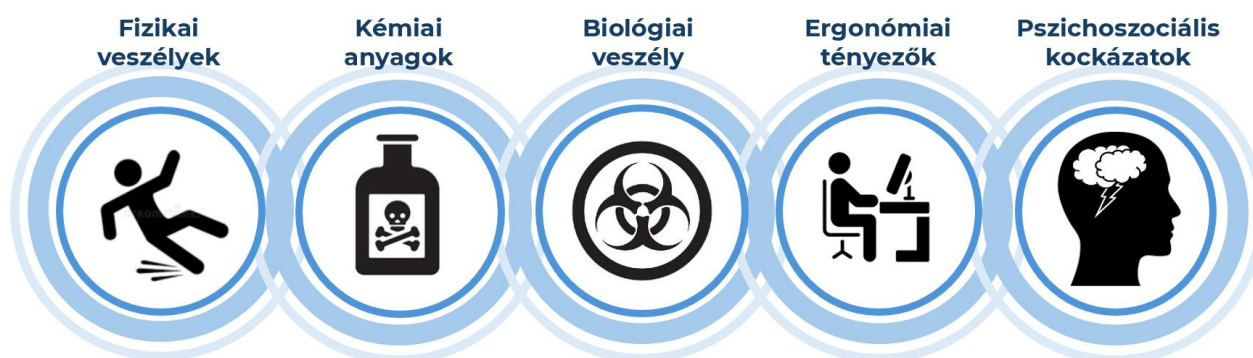
A munkavédelmi képviselő jogosult meggyőződni a munkahelyeken az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek érvényesüléséről.

A munkavédelmi érdekképviselet elérhetőségei:

1085 Budapest, Üllői út 22.
Telefon.: +36 (1) 215-3311
Mellék.: 54884
<https://semmelweis.hu/mvb/>
mvb@semmelweis.hu

Veszélyek, veszélyforrások, jellemző baleseti kockázatok

Fizikai veszélyek

Jellemzően a fizikai veszélyek okozzák a legtöbb balesetet az Egyetemen, melyek eredménye néhány horzsolás, de akár komolyabb, munkaképtelenséget eredményező sérülés is lehet. Ezek közül néhány példa:

Közlekedés - épületeken belül, kívül	
Jellemző balesetek: elcsúszás, elbotlás, leesés Lehetséges okok: figyelmetlenség, sietség, szintkülönbségek, kábelvezető hiánya, sérült vagy csúszós járófelület Közlekedés közben szerzett sérülések: hámsérülések, zúzódások, ficam, csonttörés	
Megelőzés: figyelmes mozdulatok, átgondolt, körültekintő közlekedés	

Éles vagy hegyes eszközök - betegellátás	
Jellemző balesetek: szúrás, vágás Lehetséges okok: figyelmetlenség, sietség, páciens közrehatása, utasítások figyelmen kívül hagyása, helytelen hulladékkezelés, Szerzett sérülések: kisebb szúrt vagy vágott sérülések, jelentős a megfertőződés - foglalkozási megbetegedés – kockázata (részletek a <i>Biológiai veszély</i> fejezetben)	
Megelőzés: - egyéni védőeszköz viselése - védőkupakot tilos visszahelyezni a használt tűre! - használat után az eldobható tűket merevfalú gyűjtőedényben kell tárolni	

Gépek, berendezések

Jellemző balesetek:

a gép vagy berendezés működési elvétől függően
– áramütés, égési sérülés, vágás, becsípődés stb.

Lehetséges okok:

figyelmetlenség, a gyártó által meghatározott szabályos működtetés feltételeinek figyelmen kívül hagyása, sérült vagy leszerelt védőburkolat, rendszeres karbantartás hiánya, meghibásodott gép vagy berendezés használata

Megelőzés:

- a gyártó vagy forgalmazó által, az adott géphez vagy berendezéshez készített használati útmutató, vagy egyéb üzemeltetési dokumentáció megismerése, és a gép ezen előírások szerint történő működtetése
- védőburkolatot vagy egyéb burkolati elemet tilos eltávolítani, és a gépet tilos így működtetni!
- sérült vagy hibás gépet, munkaeszközt tilos használatba venni!
- figyelemmel kell lenni az adott gép vagy berendezés egyéb hatásaira:
 - mesterséges optikai sugárzás (pl. fénymásoló, germicid lámpa)
 - erős mágneses tér (pl. MRI)
 - radioaktív sugárzás (pl. röntgen, izotópok)
 - elektromágneses sugárzás (pl. lézer berendezések)

A munkavállaló, hallgató a munkaeszközt, gépet, berendezést minden használat előtt biztonsági szempontból **szemrevételezéssel köteles megvizsgálni**, azt rendeltetésének megfelelően használni. Munkát végezni csak kifogástalan szerszámmal, berendezéssel, eszközzel, segédeszközzel szabad. Hallgató gépet, berendezést kizárólag a felügyeletet ellátó személy jelenlétében kezelhet.

Anyagmozgatás - betegmozgatás

Jellemző balesetek:

vázizomrendszer fizikai igénybevétele, leesés

Lehetséges okok:

figyelmetlenség, sietség, teher/páciens súlya, páciens közrehatása, utasítások figyelmen kívül hagyása, nem megfelelő segédeszköz használata

Szerzett sérülések:

húzódás, rándulás, zúzódás, törés

Megelőzés:

- a mozgatni kívánt teher vagy személy súlyának felmérése és a helyes mozgatási technika megválasztása
- szükség szerint a rendelkezésre álló anyag- vagy betegmozgató eszközök használata, vagy munkatársaktól segítség kérése: csoportos emelés
- magasból történő fel/lepakolás során megfelelő állapotú létra, vagy fellépő használata

Veszélyes anyagok - kémiai biztonság

A vegyi anyagok a mindennapi élet szerves részét képezik, elég csak a háztartásokban napi szinten használt tisztítószerre, mosószerre gondolni. A munkahelyen is megtalálhatóak ezek a tisztítószerre, azonban ezek mellett még számos egyéb – átlagos háztartásban nem alkalmazott - veszélyes anyag is felhasználásra kerül, melyek jelentős része egészségügyi, illetve környezeti kockázatot jelenthet.

A **veszélyes anyagokhoz és keverékekhez** a gyártó vagy a forgalmazó által biztosított **biztonsági adatlap** tartalmazza a részletes összetételi és toxikológiai információkat.

A veszélyes anyagokhoz rendelkezésre állnak **Nemzetközi Kémiai Biztonsági Kártyák** (ICSC), amelyek célja, hogy világos és tömör módon nyújtsanak lényeges biztonsági és egészségi ismereteket a vegyi anyagokra vonatkozóan. A Kártyák elsődleges célja a munkahelyi vegyi anyagok biztonságos használatának elősegítése és fő célfelhasználóik a munkavállalók.

[Nemzetközi
Kémiai
Biztonsági
Kártyák \(ICSC\)](#)

Fontos megjegyezni, hogy az Egyetemen használt veszélyes anyagokat és keverékeket **szervezett munkavégzés** keretében használják a munkavállalók, így azok felhasználása során maradéktalanul be kell tartani a vonatkozó előírásokat.

A forgalomba hozott veszélyes anyaggal vagy veszélyes keverékkel foglalkozásszerű tevékenység csak az adott veszélyes anyagra vagy veszélyes keverékre vonatkozó **biztonsági adatlap** birtokában kezdhető meg.

A munkavállaló, hallgató köteles az általa használt veszélyes anyag biztonsági adatlapjában foglaltakat megismerni, az abban leírt biztonsági előírásokat maradéktalanul betartani.

Az adott veszélyes anyag használatához előírt **kollektív védelmi intézkedéseket** (pl. elszívó fülke használata) és a meghatározott **egyéni védőeszközöket** kötelező alkalmazni.

A veszélyes anyag vagy keverék kezelése, tárolása során be kell tartani az anyag tulajdonságainak megfelelő biztonsági **előírásokat**, és a vonatkozó **munkautasításokat**.

A veszélyes anyagokat illetéktelen személyek előtt **elzárva, fizikai, kémiai tulajdonságaik figyelembevétel**, lehetőleg eredeti csomagolásban kell tárolni.

Amennyiben az anyagot nem az eredeti csomagolásban tárolják, az edényzeten az anyag **pontos megnevezését** (szükség esetén egyéb jellemzőit, pl. töménység is) maradandó módon, jól olvashatóan, a felhasználók számára egyértelmű módon jelölni kell.

Eredetileg veszélyes anyaghoz vagy veszélyes keverékhez gyártott vagy használt csomagolóeszköz még tisztított, közömbösített állapotban és átmenetileg sem használható élelmiszer tárolására!

Eredetileg élelmiszerekhez gyártott, illetve használt csomagolóeszköz veszélyes anyag vagy veszélyes keverék tárolására nem használható!

A veszélyes anyagok jelölése

A veszélyes anyagok és keverékek csomagolását a gyártó vagy a forgalmazó az alábbi **szimbólumokkal** látja el, melyek a következő jelentésekkel bírnak:

	Nyomás alatt lévő gázt tartalmaz, hő hatására robbanhat.	Mélyhűtött gázt tartalmaz; fagymarást vagy sérülést okozhat.
	- Instabil robbanóanyag - Robbanóanyag; teljes tömeg felrobbanásának veszélye - Robbanóanyag; kivetés súlyos veszélye	- Robbanóanyag; tűz, robbanás vagy kivetés veszélye - Tűz hatására a teljes tömeg felrobbanhat
	Tűzet okozhat vagy fokozhatja a tűz intenzitását, oxidáló hatású.	Tűzet vagy robbanást okozhat; erősen oxidáló hatású.
	- Rendkívül tűzveszélyes gáz - Tűzveszélyes gáz - Rendkívül tűzveszélyes aeroszol - Tűzveszélyes aeroszol	- Fokozottan tűzveszélyes folyadék és gőz - Tűzveszélyes folyadék és gőz - Tűzveszélyes szilárd anyag
	Fémekre korrozív hatású lehet	Súlyos égési sérülést és szemkárosodást okoz
	- Légúti irritációt okozhat - Álmosságot vagy szédülést okozhat - Allergiás bőrreakciót válthat ki - Súlyos szemirritációt okoz - Bőrirritáló hatású	- Lenyelve ártalmas - Bőrrel érintkezve ártalmas - Belélegezve ártalmas - Károsítja a közegészséget és a környezetet, mert a légkör felső rétegeiben lebontja az ózont
	- Lenyelve halálos - Bőrrel érintkezve halálos - Belélegezve halálos	- Lenyelve mérgező - Bőrrel érintkezve mérgező - Belélegezve mérgező
	- Lenyelve és a légutakba kerülve halálos lehet - Károsítja a szerveket - Károsíthatja a szerveket - Károsíthatja a termékenységet vagy a születendő gyermeket - Feltehetően károsítja a termékenységet vagy a születendő gyermeket	- Rákot okozhat - Feltehetően rákot okoz - Genetikai károsodást okozhat - Feltehetően genetikai károsodást okoz - Belélegezve allergiás és asztmás tüneteket és nehéz légzést okozhat
	Nagyon mérgező a vízi élővilágra, hosszan tartó károsodást okoz	Mérgező a vízi élővilágra, hosszan tartó károsodást okoz

A fentiek mellett - régebbi csomagolású termékek esetén - fekete keretben, narancssárga alapon, fekete szimbólumok is előfordulhatnak, azonban ez már nem jellemző – ezek a jelölések kivezetésre kerültek.

Gázpalack- és reduktorkezelő vizsga

A Semmelweis Egyetem Munkavédelmi szabályzata értelmében belső gázpalackkezelői vizsgát kell tenni azoknak a munkavállalóknak, vezetőknek, akik **gázpalack kezelésével, tárolásával, szállításával** foglalkoznak.

Ez a kötelezés egyaránt vonatkozik a gyógyító, a kísérleti és a műszaki területeken használt gázpalackokra. A gázpalackkezelői vizsga csak az Egyetem munkaterületein érvényes. Érvényességi ideje 5 év.

[Oktatási anyag](#)

[Oktatóvideó](#)

[Segédlet
vizsgázáshoz](#)

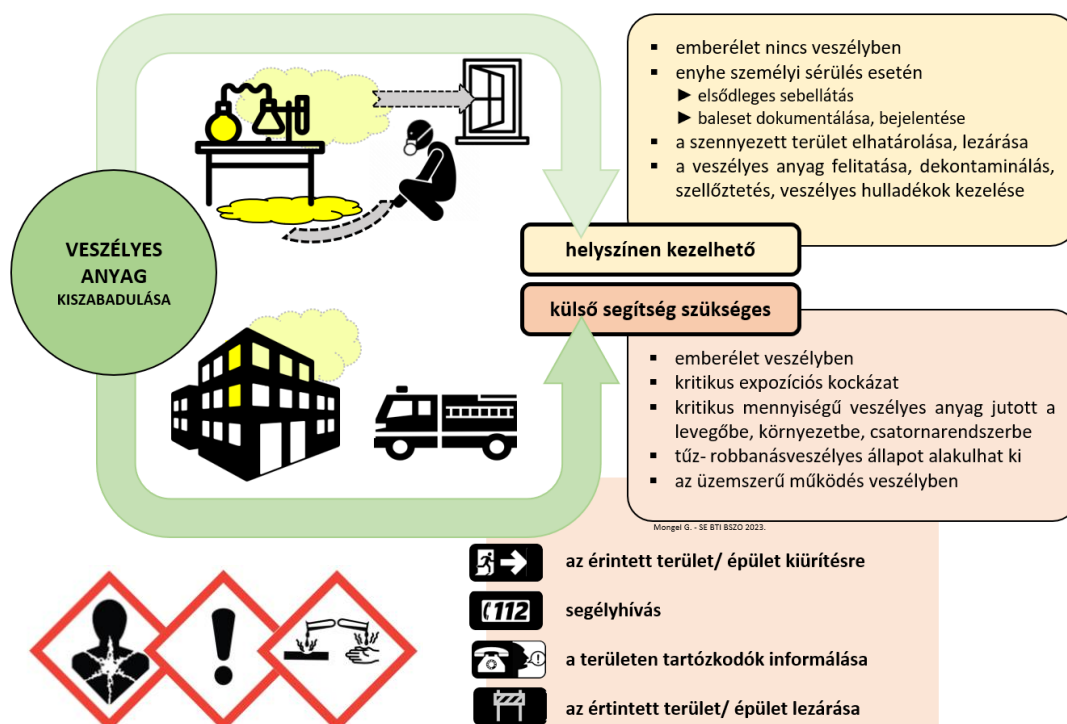

A fenti elérhetőségeken érhető el a kapcsolódó oktatási anyag, melyben az online és a személyes vizsgázás részletei is megtalálhatóak.

Rendkívüli események kezelése (általános leírás)

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos eseményeket az alábbiak szerint csoportosíthatjuk – természetesen minden rendkívüli esemény más, így mérlegelni kell a tényleges alkalmazhatóságot.

A helyszínen kezelhető, megfékezhető veszélyhelyzeteket meg kell kísérelni elhárítani (pl. felitátás, dekontaminálás) – az elhárításhoz szükséges **egyéni védőeszközök alkalmazása mellett, betartva a vonatkozó hulladékkezelési szabályokat**. Amennyiben ez a kísérlet kudarcot vall, vagy egyéb veszélyeztető tényező áll fenn, értesíteni kell a központi segélyhívót (112) és a területen tartózkodókat, majd a veszélyes területet az ott tartózkodóknak el kell hagyniuk.

Foglalkozási eredetű rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagok

A munkavállalók hosszú távú egészségügyi ártalmait kiváltó anyagok közé soroljuk a rákkeltő anyagokat, amelyek több munkavégzési helyzetben előfordulhatnak.

Ezen anyagok felhasználása során a munkavállalóknak - a saját és a munkavégzés hatókörében tartózkodók biztonsága érdekében - fokozottan be kell tartaniuk a munkáltató által meghatározott helyi előírásokat, munkautasításokat, a kollektív védelmi intézkedéseket (pl. légtechnikai megoldások alkalmazása) és az egyéni védőeszközök viselésére, valamint a hulladékkezelésre vonatkozó rendelkezéseket.

A rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagok jelölése

Biológiai veszély

Az Egyetem betegellátási profiljából adódóan a biológiai tényezők számos szervezeti egységben jelen vannak, a munkavállalók ezekkel érintkezhetnek közvetlenül (pl. betegellátással összefüggő és takarító munkakörök) vagy közvetetten (pl. gazdasági-műszaki munkakörök).

A biológiai veszélyekkel kapcsolatos alapfogalmak

Biológiai tényezők: a mikroorganizmusok – beleértve a genetikailag módosított mikroorganizmusokat –, a sejttenyészetek és emberi belső élősdiek, amelyek fertőzést, allergiát vagy mérgezést okozhatnak, továbbá azon külső élősdiek, melyek képesek tartósan megtelepedni az emberi szervezeten

Mikroorganizmus: olyan sejttes vagy nem sejttes mikrobiológiai egység, amely szaporodásra vagy genetikai anyag továbbítására képes

Szúrt, metszett, vágott sérülés: percutan használatos, potenciálisan fertőzött vérrel, szövetrel vagy testváladékkal szennyezett eszközzel történő sérülés

Fröccsenéses baleset: a beteg testváladéka egy másik személy nyílt sebébe, nyálkahártyájára fröccsen, mint pl.: az egészségügy dolgozó szemébe

Az **egészségügyi ágazatra** jellemző átviteli módok a biológiai kóroki tényezők vonatkozásában:

- vér útján terjedő fertőzések;
- levegő útján terjedő fertőzések;
- érintkezés útján terjedő fertőzések.

Védekezési módok

- az egyéni védőeszközök rendeltetésszerű használata
- az éles vagy hegyes eszközök biztonságos használata és a keletkező hulladékok megfelelő kezelése

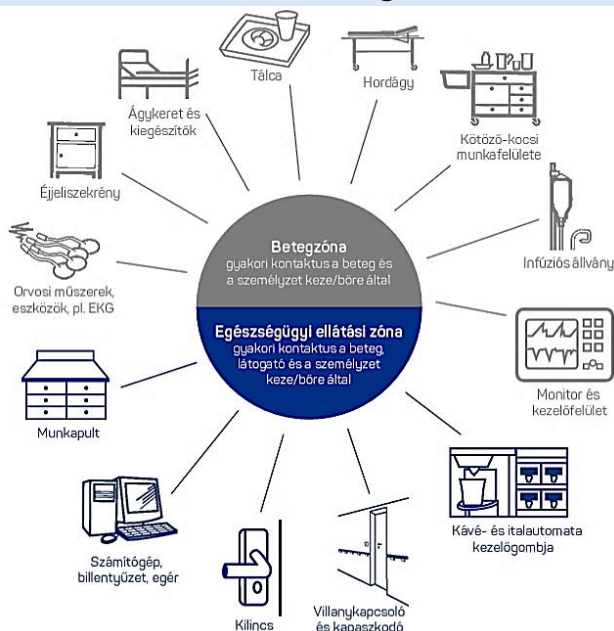
▪ megfelelő higiénés szemléletű magatartás

A **munkaruházat** viselése az egészségügy szinte minden területén kötelező, ahol a munkavállaló közvetlenül, vagy közvetve kapcsolatba kerül a betegekkel, azok testnedveivel, szöveteivel, szerveivel.

Az adott intézményt munka-, illetve védőruházatban elhagyni szigorúan TILOS!²

Kritikus felületek a betegellátásban:³

A kézfertőtlenítés 30 másodperce alatt az alábbi mozdulatok mindegyike elvégzendő:

Tenyér dörzsölése tenyérhez, a fertőtlenítőszer egyenletes elosztása.

Tenyér dörzsölése kéz háthoz, az ujjak dörzsölése az ujjközhöz, váltott kézzel.

Tenyér a tenyérhez dörzsölve, ujjak az ujjközhöz belső felé dörzsölve. belső felé dörzsölve.

Behajlított ujjvégek az ellentétes tenyérhez dörzsölve.

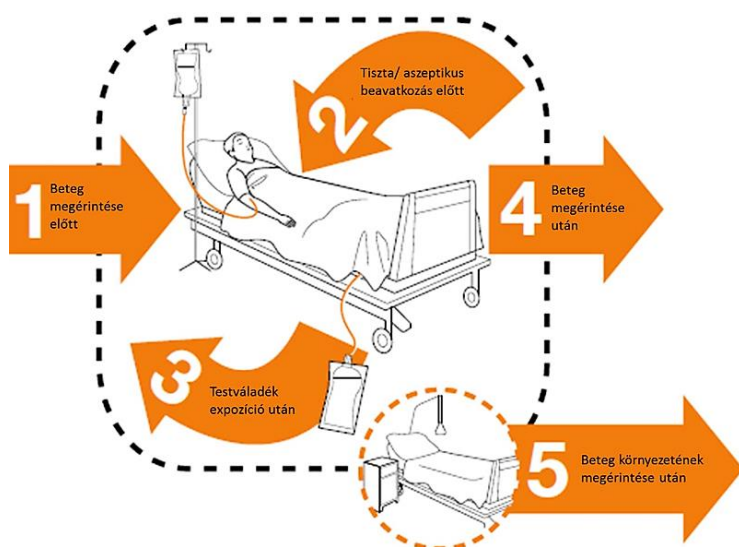

Hüvelykujjak körkörös bedörzsölése.

Ujjbegyek/ujjhegyek dörzsölése a tenyér redőiben.

A kézhigiéné 5 momentuma a betegellátásban:⁴

1. Beteg megérintése előtt.
2. Tiszta/ aszeptikus beavatkozás előtt.
3. Testvázlat expozíció után.
4. Beteg érintése után.
5. Beteg környezetének érintése után.

² <https://munkavedelem.fesz.eu>

³ SE-ME-08-M21 – Kritikus felületek

⁴ SE-ME-08-M18-10 – Egészségügyi dolgozók számára – A kézfertőtlenítésről. Miért? Ki? Mikor? Mivel? Hogyan?

A **tűszúrásos és fröccsenéses balesetek** megelőzésének részletes leírása, illetve a **szúrt, metszett, vágott sérülések bekövetkezése** esetén az **SE-HYG-MU-05** munkautasításban rögzített protokollt kell követni, mely teljes terjedelmében megtalálható a **Kórházhygiénés Osztály** honlapján.

A honlapon az egészségügyi tevékenységgel összefüggő további eljárásrendek, protokollok és munkautasítások is elérhetőek.

(A honlap csak a Semmelweis Egyetem belső hálózataán olvasható!)

[Kórházhygiénés
Osztály
\(eljárások-
munkautasítások\)](#)

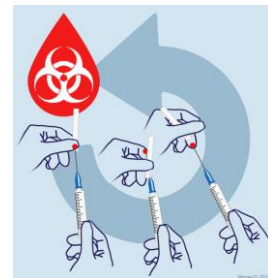
Az **SE-HYG-MU-05** munkautasítás röviden összefoglalja, mit kell tenni az úgynevezett szúrásos-vágásos sérülések megelőzése érdekében, illetve akkor, ha a munkavállalók, hallgatók, illetve tanulók előzőleg betegek vérével, testvázadékaival kontaminálódott eszközzel sérülnek, mit kell tenni azonnal, illetve a sérülést követő napokban-hetekben, hogy az esetleges fertőződést megelőzzük, különös tekintettel a HIV, HCV és HBV fertőzésre.

A három fertőzés közül a Hepatitis B fertőzés ellen van védőoltás.

A tűszúrásos sérülések megelőzésével kapcsolatos legfontosabb gyakorlati tudnivaló:

a használt tű visszakupakolása tilos.

A használt tűket az erre szolgáló **merevfalú gyűjtőedénybe** kell helyezni, mely maximum $\frac{3}{4}$ -ig tölthető.

Ha a legnagyobb elővigyázatosság ellenére mégis baleset történik - tűszúrás, vagy egyéb fröccsenéses baleset -, követni kell a munkautasításban rögzített protokollt és **a bekövetkezett balesetet dokumentálni kell** (részletek a *Balesetek* fejezetben).

Ergonómia

Az ergonómia az ember és munkakörnyezete kölcsönhatásának tanulmányozásával foglalkozó tudomány. Az ergonómia alkalmazásának célja az, hogy az egyes gépek rendeltetésszerű használatának körülményei között a kezelő személyt érő kényelmetlenség, fáradtság, valamint fizikai és lelki megterhelés a lehető legkisebb mértékűre csökkenjen.

Az embernek vannak természetes (gyakori) testhelyzetei – ilyen például az állás vagy az ülés –, és képes hosszútávon kényelmetlen testhelyzetekre is. A munkavégzés során meg kell teremteni a természetes testhelyzet lehetőségét. Álló és ülő helyzetben a természetes testtartás egyaránt megköveteli a végtagok szimmetrikus, törzsközeli helyzetét, az enyhén előrebillenő fejet, a talpak talajon nyugvását.

Kerülendő

- a fej és a törzs előredőlése,
- a felemelt felsőkart igénylő testhelyzet,
- a csavart és aszimmetrikus testhelyzet,
- a mozgástartomány szélső helyzetait tartósan igénylő testhelyzet,
- az érzékeny szövetek igénybevétele a test megtámasztására.

A képernyő előtti munkavégzés

A képernyős munkahelyek jellemzően a legkorszerűbb munkahelyek közé tartoznak, mégsem mentesek az olyan kockázatoktól, amelyek testi, lelki panaszokat és tüneteket, teljesítménycsökkenést, esetenként megbetegedést okozhatnak. Éppen ezért, a képernyős munkahelyek megfelelő biztonsági szintjét célzó minimális követelmények teljesítése lényeges a munkavállalók egészségének védelme és a biztonságának szavatolása szempontjából.

Képernyős eszköz: számjegy-, betű-, grafikus képsorokat képernyőn megjelenítő készülék, függetlenül az alkalmazott megjelenítési folyamatától

Képernyős munkahely: olyan munkaeszközök együttese, amelyhez a képernyős eszközön kívül csatlakozhat adatbeviteli eszköz (pl. billentyűzet), egyéb perifériák (pl. nyomtató), esetleges tartozékok, ember-gép kapcsolatot meghatározó szoftver, irattartó, munkaszék, munkaasztal vagy munkafelület, telefon, valamint a közvetlen munkakörnyezet

Képernyős munkakör: olyan munkakör, amely a munkavállaló napi munkaidejéből legalább négy órában képernyős munkahelyen képernyős eszköz használatát igényli.

A képernyős munkavégzés egészségi kockázatai		
Kockázat		Megelőzés
Látásromlást előidéző tényezők		rendszeres szünet (egyéb munkatevékenység folytatása), szemtorna
Pszichés (mentális) megterhelés		időbeosztás, napi rutin és ütemterv
Fizikai állapotromlást előidéző tényezők	Kéz-, kar- és gerincfájdalmak	30 percenként néhány perc testmozgás – irodatorna
	A mozgáshiány hátrányos következményei	

A kézi anyagmozgatás

Anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságainak megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly- és mérethatárok megtartásával szabad.

Kézi tehermozgatás: olyan terhek, egy vagy több munkavállaló által történő szállítása, tartása - beleértve azok felemelését, levételét, letévesztését, tolását, húzását, továbbítását vagy mozgatását - amelyek jellemző tulajdonságaik vagy a kedvezőtlen ergonómiai feltételek miatt a munkavállalóknak - különösen - hátsérülést okozhatnak

Hátsérülés: elsősorban a gerinc és a mellette lévő lágyrészek sérülése (húzódása, szakadása, bevérvése), valamint tartósan fennmaradó kóros állapotot okozó betegségének kialakulása

A mozgásszervi megbetegedések gyakori panaszt okoznak az ápolói hivatást gyakorlók körében. A megfelelő **betegmozgatási** technika meghatározásához először fel kell mérni az érintett beteg szükségleteit és képességeit.

A beteg által igényelt segítség mértékét ne haladja meg a nyújtott segítség. Egy nem együttműködő fekvőbeteg (ágyban fekvő idős beteg, kómában levő beteg, mobilizálással szemben ellenálló páciens stb.) esetében emelőszerkezetre vagy segítségre is szükség lehet, míg egy saját súlyát részben megemelni képes és együttműködő fekvőbeteg akár egy állvány segítségével maga is át tud helyezkedni kis segítséggel az ágyból egy székbe.

Pszichoszociális kockázatok

A pszichoszociális kockázatok és a munkahelyi stressz a munkahelyi biztonság és egészségvédelem legnagyobb kihívásai közé tartoznak. Jelentősen befolyásolják az egyének, szervezetek és nemzeti gazdaságok egészségét.

Pszichoszociális kockázat: a munkavállalót a munkahelyén érő azon hatások (konfliktusok, munkaszervezés, munkarend stb.) összessége, amelyek befolyásolják az e hatásokra adott válaszreakcióit, illetőleg ezzel összefüggésben stressz, munkabaleset, lelki eredetű szervi (pszichoszomatikus) megbetegedés következhet be

A mentális egészséghez kapcsolódó számos egyéb problémához hasonlóan a stresszt is hajlamosak vagyunk félreérteni vagy egyfajta stigmaként értelmezni. Ha azonban emberi hiba helyett inkább szervezeti problémaként kezeljük, a pszichoszociális kockázatok és a stressz éppúgy kezelhetők, mint bármely más munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi kockázat.

[A stressz-kezelésről](#)

Biztonsági jelek

Azokon a munkahelyeken, ahol a veszély jellege indokolja, a munkavállalók és a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelme érdekében biztonsági és egészségvédelmi jelzéseket kell alkalmazni. Típusai:

- **tiltó jel** olyan biztonsági jel, amely veszélyes magatartást tilt
- **figyelmeztető jel** olyan biztonsági jel, amely valamely veszélyforrásra hívja fel a figyelmet
- **rendelkező jel** olyan biztonsági jel, amely meghatározott magatartást ír elő

Egy-egy példa ezekre a jelölésekre:

Tiltó jel (pl:)	Figyelmeztető jel (pl:)	Rendelkező jel (pl:)
		
Illetékteleneknek belépni tilos!	Vigyázz! Forró tárgy vagy felület!	Kézmosás kötelező!

Emellett azok a helyek, ahol akadályba ütközésnek, tárgyak vagy személyek esésének veszélye fenyeget, váltakozó fekete-sárga vagy vörös-fehér csíkozással vannak jelölve.

Balesetek

Balesetekkel kapcsolatos alapfogalmak

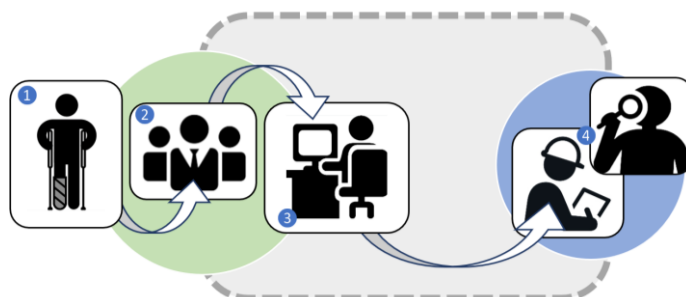
Baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be, és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől, időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

Üzemi (úti) baleset: az a baleset, amely a munkavállalót munkába vagy onnan lakására (szállására) menet közben, a lehető legrövidebb úton és legrövidebb időn belül éri.

Baleset bejelentésének folyamata

A munkahelyen történő minden, munkavállalót vagy hallgatót érő **balesetet és sérülést jelenteni kell**, a következő módon:

1. A **munkavállaló** a munkavégzésével összefüggésben bekövetkezett balesetét köteles közvetlen munkahelyi vezetőjének haladéktalanul jelenteni. Ha a sérült bármilyen ok miatt balesetét nem tudja jelenteni, azt

annak a munkatársának kötelessége megtennie, aki a balesetről tudomással bír.

2. A **munkahelyi vezető** minden balesetről köteles haladéktalanul értesíteni a munkáltatói jogkörrel felruházott vezetőjét és a helyi munkavédelmi megbízottat.
3. A **munkáltatói jogkörrel felruházott vezető**, vagy az általa e feladattal megbízott személy köteles minden balesetről haladéktalanul értesíteni a Biztonságtechnikai Igazgatóságot (online vagy papír alapú jegyzőkönyv kitöltése).
4. A Biztonságtechnikai Igazgatóságra beérkezett bejelentés alapján a Semmelweis Egyetem **munkavédelmi szakmai vezetője** gondoskodik a baleset körülményeinek feltárásáról, szükség esetén kivizsgálásáról.

Baleset bejelentésének módjai

A munkavállalókat, hallgatókat érintő balesetek bejelentése történhet online vagy papír alapú jegyzőkönyv kitöltésével.

1. Online bejelentés

2022 januárjától elindult a Semmelweis Egyetem **Online Baleset Bejelentő (OBB)** felülete, melyen keresztül elektronikus úton is megtehető a balesetek bejelentése.

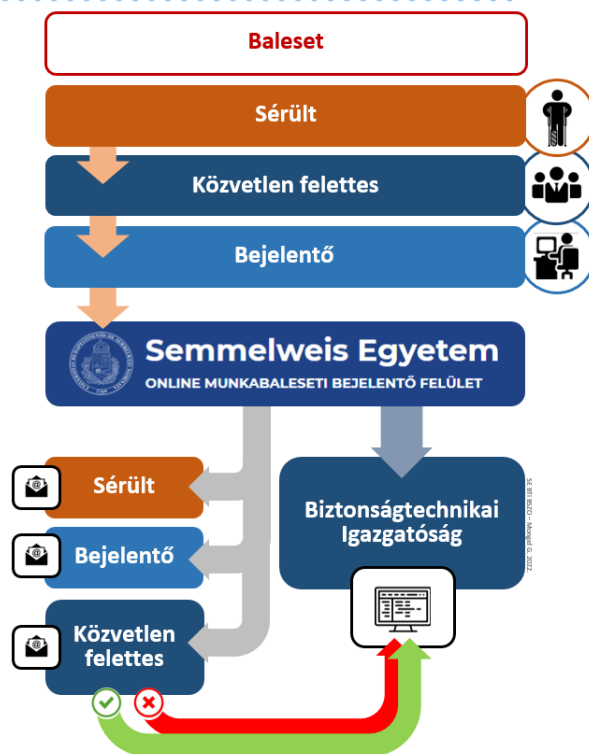
Az OBB felület működése:

Az online felületen bejelentett baleset adatai a megadott e-mail címekre – **bejelentő / sérült közvetlen felettese / sérült** – továbbításra kerülnek egy pdf formátumú „*Baleseti nyilvántartás és eseményvizsgálati jegyzőkönyv*” formájában, valamint ezzel egy időben a közölt adatok a Biztonságtechnikai Igazgatóság kliens programjában is megjelennek.

A beérkezett balesetet a Biztonságtechnikai Igazgatóság munkavédelmi szakemberei minden esetben minősítik, és szükség esetén megkezdik a kivizsgálását.

Az OBB használathoz részletes segédlet áll rendelkezésre:

[OBB felhasználói segédlet](#)

2. Papír alapú bejelentés

A munkavállalói és hallgatói balesetek papír formátumú jegyzőkönyvön történő bejelentésére is van lehetőség, mely a Munkavédelmi szabályzatban meghatározott formátumú jegyzőkönyvön történhet.

16. sz. melléklet	
Sorszám:...../.....	
<u>Baleseti nyilvántartás és eseményvizsgálati jegyzőkönyv</u>	
I.	Munkahely megnevezése:
	részleg, osztály: tel.szám:
	címe (irányítószám):
	Munkahely összlétszáma:
II.	Sérült személyi adatai:

[Jegyzőkönyv](#)

A papír alapon kitöltött jegyzőkönyvet a sérült közvetlen munkahelyi vezetőjével mindenképpen alá kell íratni, és hivatalos pecséttel kell ellátni, majd scannelt példányát a munkabaleset@semmelweis.hu e-mail címre kell megküldeni.

Fontos, hogy ha a sérült betegállományba került, az mind az online, mind a papír alapú bejelentés esetén feltüntetésre kerüljön, **amennyiben a sérült csak később kerül betegállományba** – a balesettel összefüggésben – **azt utólag kell jelezni a Biztonságtechnikai Igazgatóság felé a munkabaleset@semmelweis.hu e-mail címre küldött levélben.**

Egyéni védőeszközök a Semmelweis Egyetemen

Amennyiben műszaki megoldásokkal nem valósítható meg a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkavégzés, úgy azok pótlására, vagy kiegészítésére egyéni védőeszközöket kell biztosítani.

Az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg - munkabiztonsági és munkaegészségügyi szakemberek útján.

Egyéni védőeszközökkel kapcsolatos alapfogalmak

Egyéni védőeszköz: minden olyan eszköz, amelyet a munkavállaló (, hallgató) azért visel vagy tart magánál, hogy az a munkavégzésből, a munkafolyamatból, illetve a technológiából eredő kockázatokat az egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentse

Orvostechnikai eszköz: minden olyan műszer, berendezés, készülék, szoftver, implantátum, reagens, anyag, illetve egyéb árucikk, amelyet a gyártó önmagában vagy kombináció részeként embereken történő felhasználásra szánt speciális orvosi célra

Az arcmaszkok közül, a sebészeti maszkok minősülnek orvostechnikai eszköznek.

Nem minősül védőeszköznek: a közönséges munkaruha és az olyan egyenruha, illetve formaruha, amelyet nem a munkavállaló biztonságának és egészségének védelmére terveztek, illetve vizsgáltak

Az egyéni védőeszköz személyes használatra szolgál, kihordási ideje nincs.

Amennyiben a munkavégzés körülményei megkívánják, hogy valamely védőeszközt ne csak egy személy, hanem többen is használjanak, megfelelő intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy az ilyen használat ne jelentsen egészségügyi vagy higiénés kockázatot a használók számára.

A hallgatók védőfelszereléséről az Egyetem működési területén töltött gyakorlat idejére **a gyakorlati oktatást végző szervezeti egység gondoskodik**, figyelembe véve a kari dékán által biztosított feltételeket.

Azt a munkavállalót vagy hallgatót, aki a részére biztosított egyéni védőeszközt többszöri figyelmeztetés ellenére sem használja rendeltetésszerűen, vagy egyáltalán nem használja, az adott munkaterületen történő **munkavégzéstől el kell tiltani**; a munkavállalóknak az emiatt kieső időre illetmény vagy díjazás nem folyósítható.

A dolgozó a munkavégzés megkezdése előtt köteles a védőeszköz, -felszerelés épségéről **szemrevételezéssel meggyőződni**.

A leggyakrabban előforduló egyéni védőeszközök típusai és jelölésük

Az Egyetem területén számtalan típusú védőeszköz van használatban, a leggyakoribbak a **kéz-, a légzés- és az arc- és szemvédelemre szolgáló eszközök** – ezek típusai és az alkalmazott jelölések a továbbiakban részletesen is bemutatásra kerülnek. Természetesen adott munkaörök és feladatok esetén szükség lehet a láb, vagy akár a fej, bizonyos esetekben a teljes test védelmére is – a pontos védőeszközök meghatározása szervezeti egységenként elkészített **egyéni védőeszköz juttatási rend** munkautasításban történik.

A védőeszközöket a gyártó vagy forgalmazó előírásainak **megfelelően kell használni, viselni**, hogy védelmi képességüket megfelelően fejtsék ki. A nem megfelelően viselt egyéni védőeszköz hamis biztonságérzetet nyújt.

A használni kívánt védőeszköz **védelmi képességét** minden esetben ellenőrizni kell, az erre vonatkozó információk a gyártó vagy forgalmazó által rendelkezésre bocsátott megfelelőségi tanúsítványban, használati útmutatóban, illetve az eredeti csomagoláson, vagy magán a védőeszközön vannak feltüntetve.

[Védőeszközök
fel és levétele
\(egészségügy\)](#)

Fertőzésveszélyes, vagy egyéb okból elzárt területre csak az ott dolgozók engedélyével lehet belépni, a helyi szinten előírt egyéni védőeszközöket belépés előtt kötelező felvenni.

KÉZVÉDELEM

típusok és jelölések

vegyszerálló		mechanikai védelem		feszültség alatti munkavégzéshez	
A „vegyszerálló” piktogramot legalább egy három betűből álló kódznak kell követnie. A kód betűi azokat a vegyi anyagokat jelölik, melyeknél az áthatolási idő a teszt során legalább 30 perc volt.	XXX	termikus veszélyek elleni védelem		mikroorganizmusok elleni védelem	
alacsony vegyi ellenállás, vízálló		hideg elleni védelem		vágás elleni védelem	

Példa a védőkesztyűkön található kötelező jelölésre

A jelölések és a további információk a gyűjtőcsomagoláson vannak feltüntetve - pl. egyszerhasználatos védőkesztyű esetén.

Többször használatos védőkesztyűk esetén ezek az információk magán a védőeszközön is feltüntetésre kerülnek.

SZEM- ÉS ARC VÉDELEM

típusok és jelölések

védőszemüvegek	kosárszemüvegek	arcvédő pajzsok

Példa a védőszemüvegeken található kötelező jelölésre

EN166 FT CE
EN szabvány száma

2 C - 1.2
Gyártó azonosítója

1 FT CE
Európai szabvány

Mechanikai ellenállás
S: Megnövel szilárdság (12 m/s sebességű) részecskék ellen.
E: Kis energiájú (45 m/s sebességű) részecskék ellen.
B: Közepes energiájú (120 m/s sebességű) részecskék ellen.
A: Nagy energiájú (190 m/s sebességű) részecskék ellen.
I: Védelem a behatások ellen extrém hőmérsékleten is (-5 °C / +55 °C)

Optikai osztály
1: folyamatos munkavégzésre
2: időszakos munkavégzésre
3: alkalmi munkavégzésre, ahol a szemüveg folyamatos viselése nem követelmény

Védelmi osztály
1,2-től 6-ig: látható fény szűrési osztályai

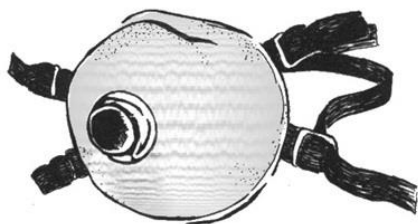
Színérzékelés
C: Színérzékelés változatlan

Felhasználási terület
2 vagy 3: UV-szűrő
4: IR-szűrő
5 vagy 6: napszűrő

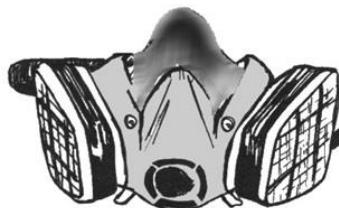

LÉGZÉSVÉDELEM

a környezeti levegőtől függő típusok és jelölésük

részecskeszűrő félálarcok

félálarcok

teljesálarcok

A kizárólag szilárd anyagok, mikroorganizmusok, ködök és aeroszolok ellen védenek, nem alkalmasak gőzök (pl. festék) elleni védelemre. Három részecskeszűrő osztályba sorolva kerülnek forgalomba az FFP (Filtering Facepiece Particles) kódolás szerint:

FFP1	Enyhe védelem inert porrészecskék ellen, az egészségügyi határérték 4-szereséig.
FFP2	Közepes védelem a káros anyagok porrészecskéi ellen, az egészségügyi határérték 10-szereséig.
FFP3	Maximális védelem a mérgező porrészecskék és ködök ellen az egészségügyi határérték 50-szereséig.
R	újrafelhasználható (porártalom esetén!)
NR	nem újrafelhasználható

Befedik, a száját, az orrot és az állat is. Szimpla vagy ikerszűrős változatban kerülnek forgalomba.

Szűrők a fél- és teljesálarcokhoz

Típus	Színkód	Használati terület
A	barna	Szerves gázok és gőzök (forráspont 65°C felett)
B	szürke	Szervetlen gázok és gőzök, kivéve CO
E	sárga	Kén-dioxid és egyéb savas gázok, gőzök
K	zöld	Ammónia és szerves amin származékok
AX	barna	Szerves gőzök, gázok (fp. 65°C alatt) max. 20-60 perc
NO-P3	kék/fehér	Nitrogén oxidok (csak egyszeri használatra)
Hg-P3	piros/fehér	Higanygőz és klórgáz ellen (max. 50 óra)
CO-P3	fekete	Szénmonoxid (max. 20, 40 vagy 60 perc)
P3	narancs/fehér	Radioaktív jód részecskék
SX	lila	Specifikus gázok, gőzök

Befedik a teljes arcot, védik a szemet is. A teljesálarcok három osztályba sorolhatók:

1. osztály: könnyű munkák
2. osztály: általános felhasználás
3. osztály: komoly felhasználás

Munkavédelemmel kapcsolatos kérdések

Ha munkavédelemmel kapcsolatos kérdése vagy észrevétele van írjon a munkavedelem@semmelweis.hu e-mail címre, vagy keresse a Biztonságszervezési Osztály munkatársait: <https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

Tűzvédelem

A tűzvédelem (tűz elleni védekezés) a tüzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása.

Tűzvédelmi alapfogalmak

Tűzmegeelőzés: az a tevékenység, amely a tüzek megelőzésére, illetve továbbterjedésének megakadályozására, továbbá a tűzoltás feltételeinek biztosítására, valamint a létesítés és használat során megtartandó jogszabályok, előírások érvényesítésére irányul.

Tűzoltási feladat: a veszélyeztetett személyek mentése, a tűz terjedésének megakadályozása, az anyagi javak védelme, a tűz eloltása és a szükséges biztonsági intézkedések megtétele, továbbá a tűz közvetlen veszélyének elhárítása.

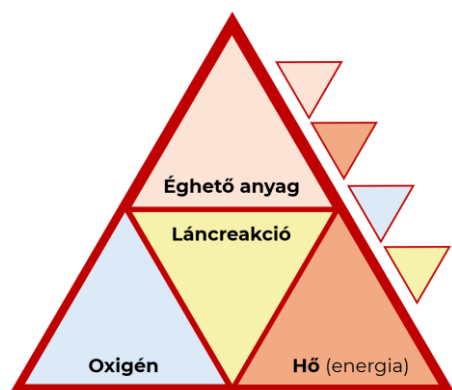
Tűzvizsgálat: a tűz keletkezési idejének, helyének és okának felderítésére irányuló hatósági tevékenység, amelynek célja olyan tűzmegeelőzési, tűzoltási beavatkozási tapasztalatok megszerzése, következtetések levonása, amelyek alkalmasak a tűzmegeelőzési ismeretek bővítésére és a mentési beavatkozási feltételek javítására.

Tűz (tüzeset): az az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz.

Tűzzszakasz: az épület egy adott, tűzgátló szerkezetekkel határolt része.

Tűzzszakaszhatár: meghatározott ideig meggátolja a tűz áttérjedését egyik tűzzszakaszból a másikra.

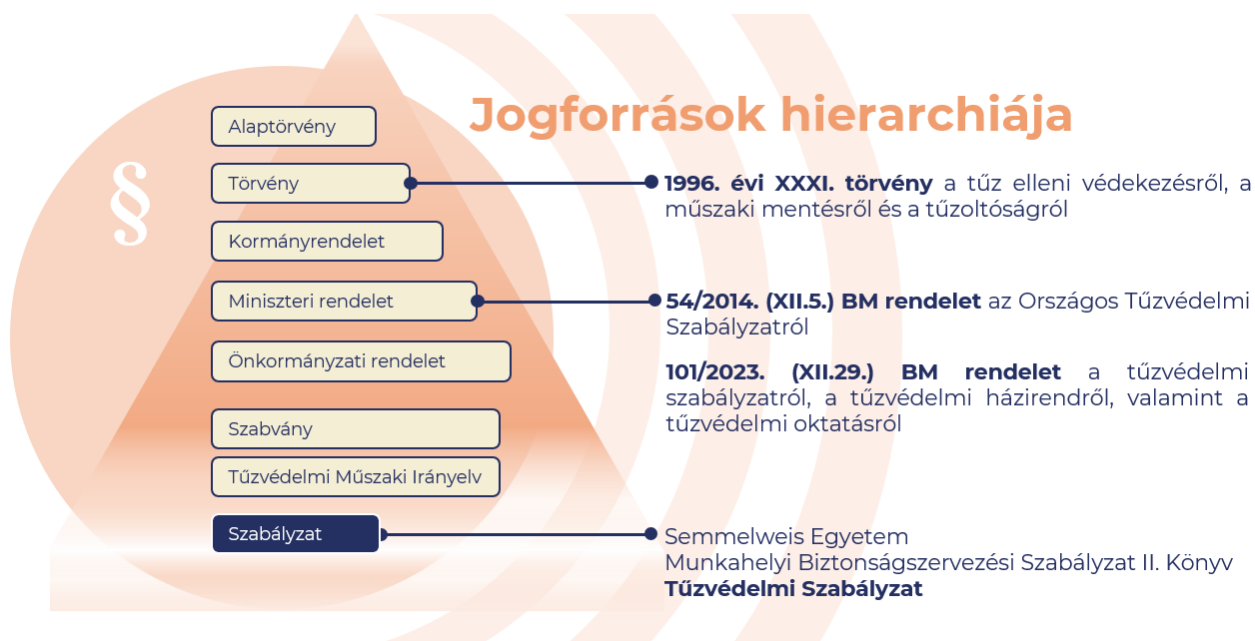
Égés: az a kémiai folyamat, amelynek az éghető anyag egyesül a levegő oxigénjével.

Az égés csak akkor indulhat meg és maradhat fenn, ha az **éghető anyag** és a levegő megfelelő mennyiségű **oxigénje**, valamint az égés megindulásához szükséges **gyulladás hőmérséklet** azonos térben és időben rendelkezésre áll.

A tűzvédelem jogi szabályozása

Az ábrán csupán néhány példa látható a tűzvédelmet érintő jogszabályokból a teljesség igénye nélkül. Egyetemünkön **a vezetőkre, munkavállalókra, hallgatókra vonatkozó belső tűzvédelmi előírásokat a Tűzvédelmi Szabályzat tartalmazza.**

A szabályzat hatályos változata a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság weboldalán érhető el (belső hálózatról) a Szabályzattárban.

[Tűzvédelmi Szabályzat](#)

Munkavállalók tűzvédelmi feladatai

A munkavállaló köteles:

- megismerni, **elsajátítani és betartani** a munkaterületre vonatkozó általános és a munkakörével összefüggő **tűzvédelmi előírásokat**
- megismerni a közvetlen környezetében lévő **veszélyforrásokat** és betartani a veszélyes környezet biztonsági szabályait
- a **tevékenységét** úgy végezni, hogy a vészhelyzet kialakulásának a lehetősége minimális legyen
- a tűzvédelmi **oktatásokon**, továbbképzéseken részt venni
- az általa használt gépek, berendezések **biztonságos használata** érdekében azok kezelési utasítását betartani
- a munkavégzés ideje alatt a **szakvizsga bizonyítványát** magánál tartani, annak érvényességét figyelemmel kísérrni (tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett munkakör, munkavégzés esetén)

A munkavállaló:

- csak olyan tevékenységet végezhet, amellyel az adott terület vezetője megbízta és a **biztonságos munkavégzés** tűzvédelemre vonatkozó személyi és tárgyi feltételei biztosítva vannak
- köteles elsajátítani a munkaterületen lévő **tűzoltó eszközök használatát**, kezelését
- amennyiben olyan tűzvédelemmel összefüggő **hiányosságot, problémát** tapasztal, amely saját hatáskörében nem számolható fel, közvetlen vezetőjét tájékoztatja és intézkedést kezdeményez
- a helyiséget utolsónak elhagyó személy köteles meggyőződni arról, nem maradt-e a területen **tűzet okozó körülmény**, szükség szerint gondoskodik a víz- és elektromos hálózatok megfelelő lezárásáról

Tűz esetén a munkavállalók kötelesek a tűzoltásban, a veszélyeztetett személyek mentésében, az épület kiürítésében – ellenszolgáltatás nélkül – életkoruk, egészségi, fizikai állapotuk alapján elvárható **személyes részvétellel közreműködni**.

Tűzvédelmi használati szabályok

Általános előírások

Közlekedési útvonalak

Tűzveszélyes anyagok

Tűzveszélyes tevékenység

Dohányzás

Általános előírások

- A helyiségben, építményben és szabadtéren csak az ott folytatott folyamatos **tevékenységhez szükséges** anyag és eszköz tartható.
- A munkahelyeken a tevékenység közben és annak befejezése után a munkát végzőnek ellenőrizni kell a tűzvédelmi használati szabályok megtartását, és a **szabálytalanságokat meg kell szüntetni**.
- **Olajos, zsíros munkaruha, védőruha** – ruhatár-rendszerű öltöző kivételével – csak fém szekrényben helyezhető el.
- **Elektromos konyhai berendezést** (mikrohullámú sütő, teafőző, kávéfőző, vízforraló, főzőlap stb.) csak nem éghető anyagú és hő nem vezető lappal fedett bútoron és felügyelet mellett szabad üzemeltetni. Használat után gondoskodni kell a készülék kikapcsolásáról.

A helyiségekben füstölőt, gyertyát, mécsest **égetni, dohányozni tilos!** Tűzgátló előtérben, füstmentes **lépcsőházban** és előtérben mindennemű **tárolás tilos.**

A villamos berendezés kapcsolójának, a közmű nyitó- és zárószervezetének, a tűzjelző **kézi jelzésadó**jának, a fali **tűzcsap** működését és a külső oltóvízellátást biztosító szivattyúnak, valamint a **hő- és füstelvezető** kezelőszervezetének, nyílásainak, továbbá a tűzoltó vízforrások, fali tűzcsapok, **tűzoltó készülékek**, tűzoltótechnikai termékek, felszerelések, berendezések hozzáférhetőségét, **akadálytalan megközelíthetőségét állandóan biztosítani kell**, azokat eltorlaszolni még átmenetileg sem szabad.

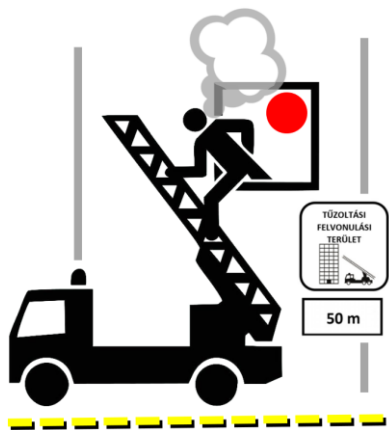

Közlekedési és menekülési utak, tűzoltási út

Tűz esetén az épület folyosói, lépcsőházai menekülésre használt útvonalak, illetve a tűzoltói beavatkozás fő útvonalai.

A közlekedési és menekülési útvonalak **átbocsátóképessége nem szűkíthető le** a menekülést biztosító szélesség alá (átlagosan minimum 110-120 cm szabad szélességet szükséges biztosítani).

A személyek tartózkodására, közlekedésére szolgáló és üzemelés alatt álló helyiségek kiürítésre szolgáló **ajtóit lezárni**, üzemszerűen zárva tartani csak akkor lehet, ha az ajtó **vészeseti nyithatósága** biztosított.

A **mentésre szolgáló nyílászárókat** a homlokzaton (jelölése: ● 10 cm átmérőjű piros pont) és az épületen belül a helyiség, helyiségcsoport bejáratánál jelölni, azok megközelíthetőségét biztosítani kell.

A **tűzoltóság felvonulási útvonalait**, területeit, valamint oltóanyagszerzési helyekhez (pl. tűzcsap, víztározó medence) vezető útjait **állandóan szabadon** és olyan állapotban kell tartani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek közlekedésére és működtetésére.

Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagok, éghető folyadékok és gázok tárolása

A helyiségben csak az ott folytatott **folyamatos tevékenységhez** szükséges fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes vagy mérsékelten tűzveszélyes osztályba tartozó anyag tárolható.

Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyagot, tűzveszélyes folyadékot csak **zárt csomagolásban**, edényben szabad tárolni.

Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag **nem tárolható** közlekedési útvonalon, tetőtérben, pinceszinti, alagsori helyiségben.

A helyiségből, a szabadteréből, a gépről, a berendezésről, az eszközről, a készülékről a tevékenység során keletkezett fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes és mérsékelten tűzveszélyes osztályba tartozó **anyagot, hulladékot** folyamatosan, de **legalább műszakonként**, valamint a tevékenység befejezése után **el kell távolítani**.

Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes, mérsékelten tűzveszélyes osztályba tartozó folyadékkal, zsírral szennyezett **hulladékot** jól záró fedővel ellátott, nem tűzveszélyes anyagú edényben kell **gyűjteni**, majd erre a célra kijelölt helyen kell **tárolni**.

Öngyulladásra hajlamos anyagot egyéb fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes és mérsékelten tűzveszélyes osztályba tartozó anyaggal, továbbá olyan anyagokat, amelyek egymásra való hatása hő fejlődéshez, tüzet vagy robbanást okozhat, egy egységben **nem szabad tárolni**.

Az **öngyulladásra hajlamos anyag** hőmérsékletét legalább naponta vagy – ha azt az anyag tulajdonságai szükségessé teszik – gyakrabban, vagy folyamatosan **ellenőrizni** kell, és a veszélyes felmelegedést meg kell akadályozni.

Fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó folyadék csepegését, elfolyását vagy a gáz szivárgását meg kell akadályozni. A **szétfolyt, kiszivárgott**

anyagot haladéktalanul fel kell itatni, a helyiséget ki kell szellőztetni, és a felitatott anyagot erre a célra kijelölt helyen kell tárolni.

A fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó folyadékot alkalomszerűen csak szabadban, vagy hatékonyan **szellőztetett** helyiségben szabad **használni**, ahol egyidejűleg **gyújtóforrás nincs**.

Ha fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag **robbanásveszélyes** állapotban fordul elő a helyiségben, olyan **ruha, lábbeli** és eszköz nem használható, amely gyújtási veszélyt jelenthet.

A helyiség bejáratánál és a helyiségben jól látható helyen a fokozottan tűz- vagy robbanásveszélyre, valamint a vonatkozó előírásokra **figyelmeztető és tiltó rendelkezéseket** tartalmazó biztonsági jelet kell elhelyezni.

Alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység

Eseti tűzveszélyes tevékenységet **tilos** olyan helyen végezni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

Alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység az **előzetesen írásban**, a helyszín adottságainak ismeretében **meghatározott feltételek** alapján végezhető, amelyeket a munkavégzést közvetlenül irányító határozza meg és annak alapján adja meg a munkavégzéshez az **engedélyt**.

A munkát közvetlenül irányító személy köteles ellenőrizni a munkát végző személyek **tűzvédelmi szakvizsga-bizonyítványának** meglétét, érvényességét, ha az a tevékenység végzéséhez szükséges feltétel (pl. nyílt láng; hegesztés). Hiányosság esetén a munkavégzésre való utasítás nem adható ki.

Külső szervezet vagy személy által végzett tűzveszélyes tevékenység feltételeit a tevékenység helye szerinti létesítmény (munkáltatói jogkörrel felruházott) tűzvédelmi megbízottjával egyeztetni kell, annak alapján az engedélyt a **létesítmény vezetője** adja meg.

Az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység végzésére **feljogosító engedély** kiadásához szükséges formanyomtatvány a Biztonságtechnikai Igazgatóság honlapjáról letölthető.

ALKALOMSZERŰ TŰZVESZÉLYES TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEINEK ÍRÁSBELI MEGHATÁROZÁSA

Kiállító szervezet:.....

A munkavégzés helye:.....

munkavégzés ideje: 20.... év..... hó..... nap.....
20.... év..... hó..... nap.....

Az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység fajtája*:

Hegesztés, Lángvágás, Melegítés, Szikraképződéssel járó tevékenység, Egyéb:.....

Az Egyetem intézményeinek területén legfeljebb **5** egymást követő **munkanapra** szóló alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységre **feljogosító engedély** adható ki.

Jogszámban meghatározott szakvizsgához kötött tűzveszélyes tevékenységet csak **érvényes tűzvédelmi szakvizsgával** rendelkező, egyéb tűzveszélyes tevékenységet a tűzvédelmi szabályokra, előírásokra kioktatott személy végezhet.

A tűzveszélyes tevékenység megkezdése előtt 1 munkanappal az alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenység végzéséről szóló **engedélyt** – tájékoztatás céljából – a **Biztonságtechnikai Igazgatóság** részére meg kell **küldeni**.

A tűzveszélyes tevékenységhez a munkavégzést közvetlenül irányító az ott keletkező tűz oltására alkalmas **tűzoltó felszerelést**, készüléket köteles biztosítani.

A tűzveszélyes tevékenység befejezése után a munkát végző személyek a helyszínt és annak környezetét tűzvédelmi szempontból **kötelesek átvizsgálni** és minden olyan körülményt **megszüntetni**, ami tüzet okozhat, valamint a munkavégzést közvetlenül irányítónak a munkavégzés helyszínét **át kell adni** a tevékenység helye szerinti létesítmény vezetőjének és a tűzvédelmi megbízottjának. Az átadás-átvétel időpontját az engedélyen fel kell tüntetni és aláírással igazolni kell.

Dohányzás

Zárt térben tilos, nyílt térben csak a kijelölt helyen engedélyezett a dohányzás. Dohányzó hely az épület bejáratától, valamint a közlekedési útvonaltól számított 10 méteres távolságon kívül jelölhető ki.

Dohányzó helyet kijelölni a Biztonságtechnikai Igazgatóság előzetes jóváhagyása esetén lehetséges, a szabályok megtartását az Igazgatóság munkatársai folyamatosan kötelesek és jogosultak **ellenőrizni**, melyet valamennyi egyetemi polgár, az Egyetem területén tartózkodó személy túrni köteles.

RKE/2/2024. (I.28.) számú rektori-kancellári-Klinikai Központ elnöki utasítás a dohányzással összefüggő szabályokról

Az utasítás hatálya kiterjed **valamennyi egyetemi polgárra**, illetve az **Egyetem területén tartózkodó** további személyekre.

(Az utasítás a Semmelweis Egyetem belső hálóján olvasható.)

Az Egyetem által alkalmazott intézkedés – figyelmeztetés figyelmen kívül hagyása esetén **munkavállalóval** szemben:

- **írásbeli figyelmeztetés,**
- többszöri szabályszegés esetén **munkaviszony** azonnali hatályú **megszüntetése**

(jegyzőkönyv, indokolt esetben kép-, hang-, vagy filmfelvétel készül)

Tűz esetén követendő magatartás – feladatok

	Amennyiben az épületben tűzjelző berendezés működik, meg kell nyomni a legközelebbi kézi jelzésadót.
	Értesíteni kell a tűzoltóságot a 112 központi segélyhívó számon.
	Lehetőség szerint – nem veszélyeztetve sem magát, sem másokat – meg kell kezdeni a tűz oltását.
	Ha az oltás sikertelen, vagy nem megvalósítható, be kell csukni a tűzzel érintett helyiség ajtajait és ablakait, a tűz és a füst visszaszorítása érdekében.
	El kell hagyni az épületet a legközelebbi kijáraton keresztül.
	A gyülekezési pontra kell menni és ott várakozni.
	Ne álljon meg személyes tárgyakért! Ne használja a liftet!
	Semmilyen okból ne menjen vissza az épületbe, kivéve, ha erre engedélyt kapott!

Tűz jelzése

Aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, vagy arról tudomást szerez, köteles azt haladéktalanul jelezni:

Tűzoltóság felé jelezni		Épületben tartózkodók felé jelezni	
Tűzeset pontos helye - város, kerület, utca, házszám - épületrész, emelet		Portaszolgálat a tűzzel érintett épület portaszolgálatát soron kívül értesíteni kell, aki fogadja a tűzoltókat	
Tűzeset körülményei - mi ég, mit érint a tűz - milyen tevékenység folyik az érintett területen		Amennyiben az épületben nincs portaszolgálat, vagy nem elérhető, akkor a Központi Diszpécser- és Járőrszolgálatot (KDJSZ) kell értesíteni.	KDJSZ 06-20-663-2000 0*32000
Veszélyeztetett - személyek – kb. létszám, menekülési képesség - gépek – pl. MR, CT, ultrahályhűtő - anyagok – pl. robbanásveszélyes, izotóp, orvosi gázok		Tűzjelző berendezés amennyiben az épületben automatikus tűzjelző berendezés működik, úgy a kézi jelzésadó megnyomásával megszólalnak a szirénák – mely a bent tartózkodóknak jelzi, hogy tűz van az épületben	
Bejelentő elérhetősége - név - telefonszám		Telefonon, élőszóban amennyiben tűzjelző berendezés nincs, úgy gondoskodni kell arról, hogy a tűzeset ténye minden területre eljusson mielőbb telefonon vagy hangosbemondó segítségével, élőszóban	
Vezetők tájékoztatása A tűzesetről, valamint a megtett intézkedésekről azonnal tájékoztatni kell - tűzzel érintett terület vezetőjét - a munkáltatói jogkörrel felruházott vezetőt - az Egyetem tűzvédelmi vezetőjét (Biztonságtechnikai Igazgatóságot)		Amennyiben a tűz során személyi sérülés történt, a tűzjelzést követően a mentőket is értesíteni kell.	

Tűz oltása

Minden személy **köteles** a tűzoltásban, az emberi élet mentésében, valamint a műszaki mentésben – ellenszolgáltatás nélkül – életkora, egészségi, fizikai állapota alapján elvárható személyes részvétellel, adatok közlésével **közreműködni**.

Tűz esetén a területen tartózkodók (elsősorban a szervezeti egység foglalkoztatottjai) kötelesek a rendelkezésre álló tűzoltó eszközökkel az **oltást haladéktalanul megkezdeni**, a tűz továbbterjedését a lehetőségekhez képest megakadályozni, illetőleg a tüzet eloltani, amennyiben az a saját és mások testi épségét nem veszélyezteti. Az időben észlelt, kezdeti szakaszában lévő tűz általában még eredményesen oltható, ezért a rendelkezésre álló tűzoltó eszközökkel mielőbb meg kell kezdeni a tűz oltását.

A **villamos berendezések** tüzeit vízzel oltani tilos! Elektromos berendezést csak áramtalanítást követően szabad vízzel oltani!

A Semmelweis Egyetem területén biztosított tűzoltó eszközök:

Tűzoltó készülék

Tűzoltó takaró

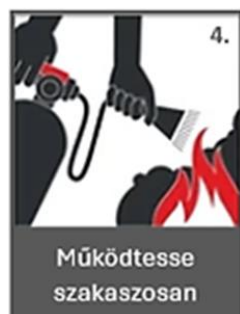

Tűzcsap

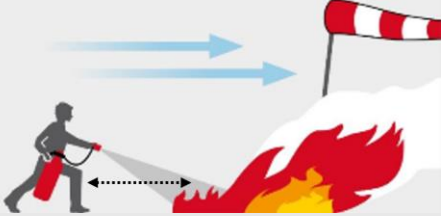
Tűzoltó eszközök – tűzoltó készülék

A tűzoltó készülék egy olyan, tűzoltó anyagot tartalmazó készülék, amelyből a tűzoltó anyagot a belső nyomás hatására irányíthatóan a tűzre lehet lövellni. A tűzoltó készülék **kezdeti tüzek eloltására** alkalmas.

Az Egyetem területén jellemzően hordozható tűzoltó készülékek vannak elhelyezve, melyek elsősorban ABC **porral oltók**, valamint **szén-dioxiddal oltók**, használatuk igen egyszerű:

A sikeres tűzoltáshoz elengedhetetlen a tűzoltó készülék helyes használata, melynek lényeges része, hogy az alábbiakra is figyelemmel legyünk:

Ügyelni kell a széljárásra, a tüzet mindig szélirányból kell oltani.
Megfelelő távolságot (kb. 2-3 méter) kell tartani a tűztől.

Az égve csepegő tüzeket felülről lefelé haladva kell oltani.

Ha több tűzoltó készülék is rendelkezésre áll, akkor azokat egyszerre kell bevetni és nem egymás után. Nem a lángokat, hanem az égő tárgyat kell oltani. Nem folyamatos sugárral, hanem impulzus-szerűen kell oltani a tüzet.

A tüzet előlről hátrafelé haladva kell oltani, azaz a hozzánk közelebb eső felétől távolodva haladjon az oltósugár. Ha lehet, tartalékolni kell az oltóanyagot az esetleges visszagyulladásra is.

Oltás után ügyelni kell az eloltott anyagokra, figyelni kell az esetleges visszagyulladásra.

A használatba vett tűzoltó készüléket tilos a helyére visszatenni, azt jelezni kell a Biztonságtechnikai Igazgatóság felé, aki gondoskodik a készülék újra töltéséről, ellenőrzéséről.

Tűzoltó eszközök – tűzoltó takaró

A tűzoltó takarókat speciális anyagból, általában nagy sűrűséggel rendelkező üvegszálak szövetéből készítik. A takaró alapanyaga tűzzáró, tűzgátló. Tűzoltó takaró különböző méretekben kerül forgalmazásra, általában **kisebb tüzek oltására, mérséklésére alkalmasak**, de szinte bármilyen tűz oltása esetén hasznát lehet venni valamilyen formában.

Papír, fa, műanyag, ruha, elektromos berendezések, olajok tüzeinek oltására egyaránt használható.

A tűzoltó takarók használatának a lényege, hogy le kell velük takarni azt a tüzet, amit el szeretnénk oltani. A tűz égéséhez oxigénre van szükség; egy tűzoltó takaróval az égéshez szükséges oxigént lehet elzárni a tűztől, aminek következtében az égő tűz csillapodik, vagy akár teljesen meg is szűnik.

**TÜZOLTÓ TAKARÓ
FIRE BLANKET**

Fogja meg a szalagokat és húzza ki (lefelé) a tűzoltó takarót.

Terítse ki a tűzoltó takarót, lefedve vele a lángokat. Kapcsolja ki a hőforrást, majd hagyja a helyén kihűlni.

A tűzoltó takaró használható **tűz elleni védelemre** is, például mentés, menekülés során – különösen hasznos lehet **gyermekeknél**, valamint **konduktív nevelésben részesülőknél**, de javasolt a használata valamennyi **menekülésben korlátozott személynél**. A takarót a személyre terítve csökkenthető a hőérzet, valamint a hő mellett a tűz ellen is kiváló szigeteléssel rendelkezik a tűzoltó takaró.

Ha egy személy ruhája lángol, kényszerítse az áldozatot a földre. Tekerje be a takaróba, hívjon orvosi segítséget.

Tűzoltó eszközök – fali tűzcsap

A fali tűzcsapok lehetnek száraz vagy nedves fali tűzcsapok. A **száraz fali tűzcsap** nevéből adódóan száraz, abból víz nem folyik megnyitás esetén, a hálózat száraz. A száraz vezetékek a **tűzoltóság** számára biztosítottak.

A **nedves fali tűzcsap** típusa kétféle lehet, attól függően, hogy az milyen tömlővel szerelt:

- **alaktartó tömlős:** ebben az esetben a tűzcsapszekrényben a merev falú tömlő, mely jellemzően 30 méter hosszú, egy tároló dobra van csévéelve, mely csatlakozik a tűzcsapra, illetve az oltáshoz használandó végén sugárcső található,
- **lapos tömlős:** ebben az esetben a tűzcsapszekrényben a lapostömlő, mely 20 méteres, önmagában feltekert állapotban van, a tűzcsapra csatlakoztatva, oltáshoz használandó végén sugárcső található.

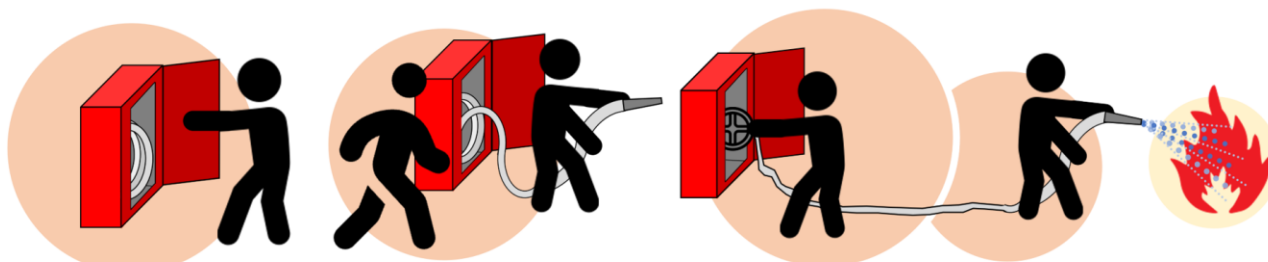
Alaktartó tömlős fali tűzcsap

Lapostömlős fali tűzcsap

A nedves fali tűzcsaphálózat nyomás alatt lévő, **vízzel telített rendszer**, mely tűz oltására alkalmas a tűzcsap megnyitásával. Általánosan elmondható, hogy tűzcsap használata során **nagymennyiségű, magas nyomású víz** távozik, mely jelentős kárt okoz az épületekben – bizonyos esetekben nagyobb, mint maga a tűz –, ezért használata akkor indokolt, ha a tűz oltása kézi **tűzoltó készülékkel nem volt sikeres**, ugyanakkor a tűz mérete, terjedése indokolja a további beavatkozást a tűzoltóság kiérkezéséig.

A tűzcsap használatának feltétele az **áramtalanítás**! A magas víznyomás és a tűzcsap kialakítása miatt, annak használatához **legalább két fő** szükséges.

Mongel G. 2025.

Nyissa ki a
tűzcsapszekrényt

Fogja meg a
sugárcsövet

Húzza ki a
tömlőt*

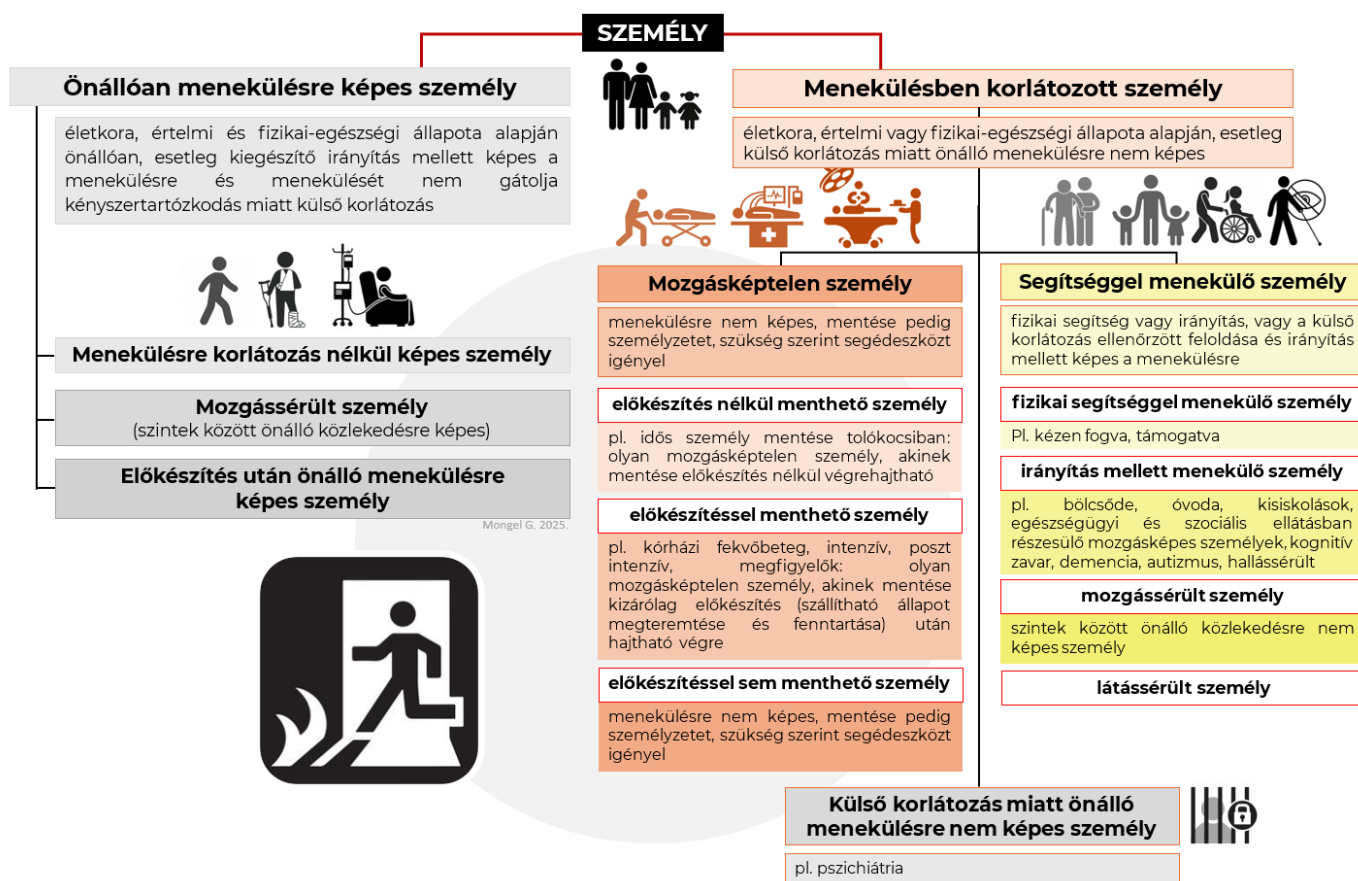
Nyissa meg a
tűzcsapot

Írányítsa a
vízsugarat a tűzre

*lapostömlőt teljesen ki kell fektetni; az alaktartó tömlőt nem szükséges teljesen letekerni

Menekülés, menekítés

A tűz esetén történő menekülés lehetőségeit, módját nagyban befolyásolja, hogy egy adott épületben milyen menekülési képességgel rendelkező személyek tartózkodnak – a **személyeket menekülési képesség** alapján az alábbiak szerint csoportosítjuk:

Fekvőbeteg intézményben tartózkodók

Egy átlagos **fekvőbeteg intézményben** menekülés szempontjából a következők szerint kategorizálhatóak a benttartózkodók:

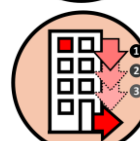
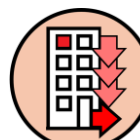
- **Látogatók, személyzet** – önállóan menekülésre képes és segítséggel (irányítás mellett) menekülő személyek
- **Járóbeteg-ellátást igénybe vevő páciensek** – önállóan menekülésre képes, segítséggel menekülő (fizikai segítség vagy irányítás), esetleg előkészítés nélkül menthető személyek
- **Fekvőbeteg ellátást igénybe vevő páciensek** – előkészítés után önállóan vagy segítséggel menekülő személyek, előkészítéssel menthető személyek, előkészítéssel sem menthető személyek (olyan gépen vannak, amiből nincs, vagy nincs kéznél transzport gép)
- **Műtőben lévő páciensek** – előkészítéssel menthető személyek, előkészítéssel sem menthető személyek (olyan gépen vannak, amiből nincs, vagy nincs kéznél transzport gép)

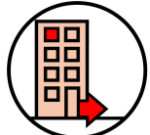
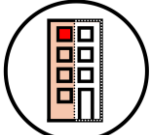
A menekülésről általánosságban

Egy épület **kiürítési koncepcióját** nagyban meghatározza az adott épület kialakítása, tűzvédelmi paraméterei, illetve a bent tartózkodók menekülési képessége, továbbá a kialakuló vészhelyzet helye, jellemzői – ezáltal nem feltétlenül az azonnali és teljes kiürítés a jó megoldás, egyes helyzetekben esetleg nagyobb kockázatot jelent, mint maga a vészhelyzet.

Ennek megfelelően a **kiürítés mértékéről és módjáról** az adott helyzet függvényében kell dönteni, de általánosan a kiürítési stratégia jellemzői a következők:

A kiürítéssel érintett terület kiterjedése	Teljes kiürítés: az épületben tartózkodó valamennyi személyt érinti
	Részleges kiürítés: az épületben tartózkodók egy jól körül-határolható területen tartózkodó részét érinti
A kiürítés időbeli ütemezése	Egyidejű (együtemű) kiürítés: a kiürítést valamennyi érintett személy egyidejűleg kezdi meg
	Szakaszos (több ütemű) kiürítés: a kiürítést nem egyidejűleg kezdi meg az érintett személyek, hanem egy arra alkalmas program szerint különböző időpontokban

A kiürítés célterülete	Kiürítés biztonságos térbe: az érintett személyek az épületen kívülre, biztonságos térbe távoznak	
	Kiürítés átmeneti védett térbe: az érintett személyek az épületen belüli átmeneti védett térbe jutnak a veszélyeztetett térből	
	Helyi védelem (tartózkodási hely védelme): az érintett személyek védelme a tartózkodási helyükön	

Kiürítés koncepciója – önállóan menekülők

Abban az épületben, ahol **önálló menekülésre képes személyek** tartózkodnak – azaz életkoruk, értelmi és fizikai-egészségi állapotuk alapján önállóan, esetleg kiegészítő irányítás mellett képesek a menekülésre és menekülésüket nem gátolja kényszerszállás miatt külső korlátozás –, az alap kiürítési stratégia az **egyidejű teljes kiürítés**.

Ez azt jelenti, hogy tűzjelzés esetén – érkezzon az akár tűzjelző berendezés útján, akár egyéb vonalon – az épületben tartózkodó **valamennyi személy azonnal, egyidőben** megkezdje az épület elhagyását és a **szabadban kijelölt gyülekezési ponton** várakozik.

A **mozgássérült személyeket** szükség szerint segíteni kell a kiürítés során.

Az **előkészítés után önálló menekülésre képes személyek** (pl. járóbetegellátásban részesülő személy) előkészítéséről a szakszemélyzetnek kell gondoskodnia. Az épületet a **legközelebbi kijáraton** át, **lift** használata **nélkül**, a lehető legrövidebb idő alatt kell elhagyni a kiürítés során. Vészhelyzetben (is) az **emberi élet mentése** a legfontosabb, ezért az állatok, a személyes és egyéb tárgyak mentése másodlagos.

Kiürítés koncepciója – menekülésben korlátozottak

Abban az épületben, ahol **menekülésben korlátozott személyek** tartózkodnak, nem célszerű – és jellemzően nem megvalósítható – az egyidejű teljes kiürítés.

Az épület tűzvédelmi adottságaitól (több tűzszakasz, tűzjelző berendezés, hő- és füstelvezetés), valamint a kialakult veszélyhelyzettől függően a **részleges kiürítés**, illetve az **átmeneti védett térbe** történő menekülés az alap kiürítési stratégia.

Részleges kiürítés esetén elegendő a veszélyeztetett terület (tűzszakasz) kiürítése, a tűzzel nem érintett tűzszakaszokban a betegellátás folytatható.

Átmeneti védett térbe történő menekülés elsősorban fekvőbetegek esetén javasolt. Átmeneti védett tér az – pl. szomszédos tűzszakasz –, ahol a személyek a tűz hatásaitól meghatározott ideig védve vannak és további mentésük biztosítható.

A **menekülésben korlátozott személyek** mentése elsősorban a munkavállalók feladata – oly módon, hogy azzal saját életüket ne veszélyeztessék.

A menekítés során a rendelkezésre álló, **mentésre alkalmas eszközöket** (hordágy, tolókosci, evakuációs szék stb.) – a kiürítés idejének csökkentése érdekében – igénybe kell venni.

Előkészítéssel menthető vagy **előkészítéssel sem menthető** (intenzív osztály, műtő) személyek esetében a **tartózkodási hely védelme** az alkalmazható stratégia, amennyiben ezt az épület kialakítása lehetővé teszi.

Amennyiben az épület kialakítása nem teszi lehetővé a részleges kiürítést vagy az átmeneti védett térbe történő menekülést, úgy az alap kiürítési stratégia a **teljes, szakaszos kiürítés**. Akkor is ez a stratégia alkalmazandó, ha a tűz kiterjedése indokolja az épület teljes kiürítését.

Ebben az esetben a **tűzzel közvetlen veszélyeztetettek kiürítése azonnal megtörténik**, míg a további területek kiürítése az útvonalak kihasználtságának optimalizálásával történhet meg. A szakaszos kiürítés során várhatóan a teljes épület kiürítése tervezett, azonban ez a tűz kiterjedésétől, az oltás sikerességétől függően megszakítható folyamat.

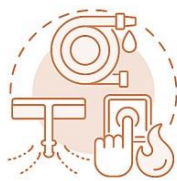
Amennyiben egy Klinika kiürítése szükséges, úgy a menekülést, mentést megelőzően különböző **előkészítési folyamatokra** lehet szükség – melyek jellemzően előre nem tervezhetők, hisz az aktuális betegkör aktuális állapotától függ.

Fekvőbeteg esetén 	1. A páciens azonosíthatóságára szolgáló dokumentumok biztosítása. 2. A páciensek mentési sorrendjének meghatározása („triage” szemlélet). 3. A folyamatban lévő gyógyító tevékenység lezárása/fenntartása. 4. A páciens előkészítése fizikai mozgásra. 5. A páciens fizikai mozgatása.
Műtét esetén 	1. A páciens azonosíthatóságára szolgáló dokumentumok biztosítása. 2. A folyamatban lévő műtét lezárása, befejezése/ideiglenes szüneteltetése. 3. A páciens fizikai mozgásra történő előkészítése. 4. A páciens fizikai mozgatása.

Beépített tűzvédelmi berendezések

Tűzjelző berendezés

Tűzoltó berendezés

Hő és füst elleni védelem

Menekülési irányfények

Evakuációs hangrendszer

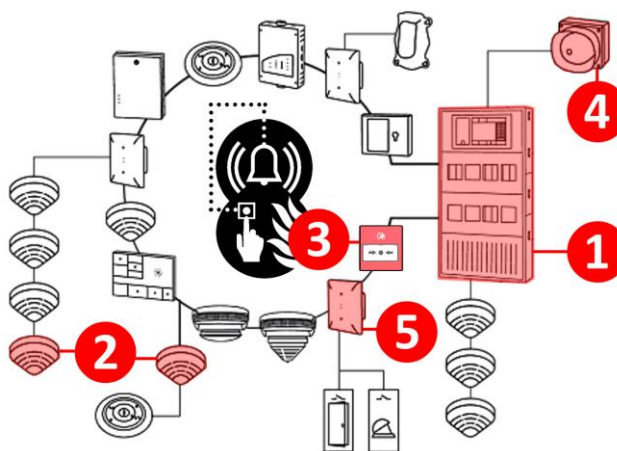
Tűzjelző berendezés

A tűzjelző berendezés **fő célja az életvédelem**, azaz, hogy érzékelje a tüzesetet, még lehetőleg a tűz keletkezésének korai szakaszában, és az információt továbbítsa az illetékeseknek.

A tűzjelző rendszer feladata, hogy a keletkező **tűzet** mielőbb **felismerje**, a tűz helyét **meghatározza**, az épületben tartózkodókat hatékonyan **figyelmeztesse**, továbbá feladata, hogy **vezérelje**, azaz szükség szerint működésbe hozza a különböző élet- és vagyonvédelmi, valamint épületgépészeti és automatikus oltóberendezéseket.

Részegységei:

- 1. Tűzjelző központ:** a beérkező jeleket fogadja, feldolgozza, majd a szükséges kimeneti jeleket kiadja; kezelését külön oktatóval rendelkező – jellemzően portaszolgálati – munkatársak látják el
- 2. Automatikus érzékelők:** a tűz kísérőjelenségeit (füst, hő stb.) automatikusan érzékelik és a jelet továbbítják a központ felé
- 3. Kézi jelzésadók:** a tűz – ember általi, szándékos – jelzését biztosítja; véletlenszerű megnyomásától óvakodni kell
- 4. Hangjelzők/fényjelzők:** feladatuk az épületben tartózkodók figyelmeztetése
- 5. Vezérlőmodulok:** a modulok gondoskodnak a különböző vezérlések aktiválásáról, így többek között a tűzoltóság értesítéséről, a liftek leállításáról, a beléptető rendszerek inaktíválásáról, a tűzgátló ajtók becsukódásáról, a füstelvezetés aktiválásáról stb.

Tűzoltó berendezés

A beépített tűzoltó berendezések elsődleges **célja** a tűz **oltása**, a beavatkozás **könnyítése**, a tűz terjedésének **megakadályozása**, a tűzkár **csökkentése**.

Típusai:

- **Vízzel oltó rendszer:** önműködő, vízzel oltó zuhanyberendezés, mely csőhálózathoz és szórófejekből áll. A szórófejek hőre (vagy mechanikai sérülésre) aktiválódnak, így automatikusan megindul az oltás, illetve aktiválja a tűzjelző rendszert is
- **Vízköddel oltó rendszer:** a vizet mikrocseppekre porlasztva, kisebb mennyiségű vizet használva – a vízzel oltó rendszerhez hasonlóan – automatikusan megkezdje a tűz oltását; hűtőhatása jelentős
- **Habbal oltó rendszer:** hasonlóan működik a vízzel oltó rendszerhez, de a víz keveredik egy habképző anyaggal, mely a szórófejeken át rövid időn belül hatalmas mennyiségű oltóanyagot juttat az adott területre
- **Gázzal oltó rendszer:** a gázzal történő oltás során a tér oxigénszintje csökken, az oltógáz kiszorítja az oxigént, így fojtva el a tüzet; gázzal oltó rendszer jellemzően szerverteremben, egyéb, emberi tartózkodásra nem szolgáló helyiségekben kerül kiépítésre.

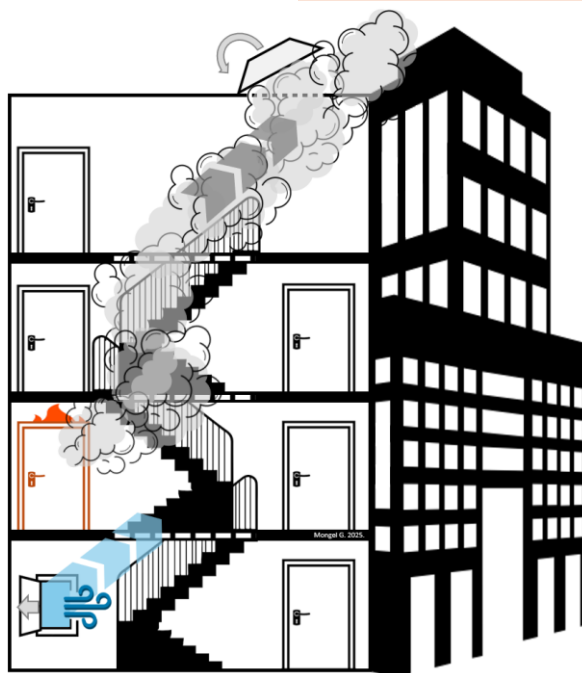
Hő és füst elleni védelem

A hő- és füstelvezető rendszerek elsődleges **feladata**, hogy tűz esetén a lehető leggyorsabban **elvezessék a helyiségekből a hőt és a füstöt**, ezáltal felszabadítva a kijáratokhoz vezető útvonalakat. Ez a gyakorlatban jellemzően 2 módon jelenik meg:

A hő-füst elvezetésben részt vevő nyílászárókat eltorlaszolni tilos!

1. Füstmentes, hő- és füstelvezetéssel ellátott lépcsőház:

- a lépcsőházban lévő ablakok tűzjelzésre automatikusan kinyílnak, elvezetve a hőt és füstöt,
- a lépcsőház földszinti, szabadba nyíló ajtaja automatikusan kinyílik, biztosítva a friss levegő utánpótlást,
- a lépcsőház szintekhez kapcsolódó, beltéri ajtói automatikusan becsukódnak, ezzel biztosítva, hogy az épület szintjeire a füst ne terjedjen át, illetve a tűzzel érintett szintről a füst ne jusson a lépcsőházba,
- egyes esetekben gépi úton biztosított az elszívás/friss levegő utánpótlás – így kialakítva egy ún. túlnyomást a lépcsőházban (hangos és erős huzathatás jellemzi).

2. Füstmentesített folyosók – hosszabb, zárt folyosók, melyben a légmozgás minimális, a füst megreked:

- a folyosón található ablakok automatikusan kinyílnak tűzjelzésre, így biztosítva a folyosó átszellőztetését,
- egyes esetekben gépi úton biztosított az elszívás/friss levegő utánpótlás.

Menekülési irányfények, biztonsági világítás

A **biztonsági világítás** és a **menekülési irányfények**/fotolumineszcens jelölések (műanyag tábla/öntapadós matrica) célja, hogy **áramszünet** esetén is biztosított legyen az épületből történő kijutás.

Biztonsági világítás

Menekülési irányfény

Fotolumineszcens⁵ jelölések

Amennyiben tűz esetén a helyiségek **füsttel telítődnek**, úgy a látási viszonyok nagymértékben csökkennek – ilyen esetben is a **vészeseti világítótestek** segítenek tájékozódni.

A **menekülési irányfények** jellemzően folyosókon, több kijáratral rendelkező, nagy befogadóképességű helyiségekben, illetve (kijárat) ajtók fölött kerülnek elhelyezésre. **Tűz esetén, füstben, sötétben** ezen jeleket követve kijutunk az épületből.

Evakuációs hangrendszer

Az evakuációs hangrendszer **célja** a vészhelyzetek során a **hatékony kiürítés** és **információk közlése**.

Az evakuációs hangosítás akkor lép működésbe, amikor egy **vészhelyzet esetén**, minél egyszerűbben és minél gyorsabban ki kell üríteni az épületet.

A rendszer jellemzően előre felprogramozott **információkat közöl** – pl. az épületben tűz van; a jelzés téves, nincs tűz az épületben; bombariadó; stb.) – több nyelven.

⁵ A fotolumineszcencia egy olyan jelenség, amely során az anyag felvesz energiát fény formájában, majd ezt az energiát később leadja, szintén fény formájában.

Veszélyforrások

A Semmelweis Egyetem területén általánosan előforduló veszélyforrások a kutatás-betegellátás tevékenységi körökhöz kapcsolódóan jelennek meg:

- **Orvosi gázhálózatok, gáz-palackok:** éghető gázok (pl. hidrogén, acetilén) és égést tápláló gázok (pl. oxigén, dinitrogén-oxid),
- **Robbanásveszélyes tér:** olyan hely, ahol normál üzemben a levegőben gyúlékony anyagok keveréke alakulhat ki, amely gyújtóforrás hatására robbanást okozhat,
- **Laboratóriumi és orvostechnikai gépek, berendezések,**
- **Radioaktív anyagok, izotópok:** a radioaktív izotópok alkalmazása széles körben elterjedt a gyógyászatban, mivel rendkívül hasznosak lehetnek diagnosztikai és terápiás célokra egyaránt – jellemzően képalkotás, sugárterápia, sebészeti beavatkozások, stb.

Tűzvédelemmel kapcsolatos kérdések

Ha tűzvédelemmel kapcsolatos kérdése vagy észrevétele van írjon a tuzvedelem@semmelweis.hu e-mail címre, vagy keresse a Biztonságszervezési Osztály munkatársait: <https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

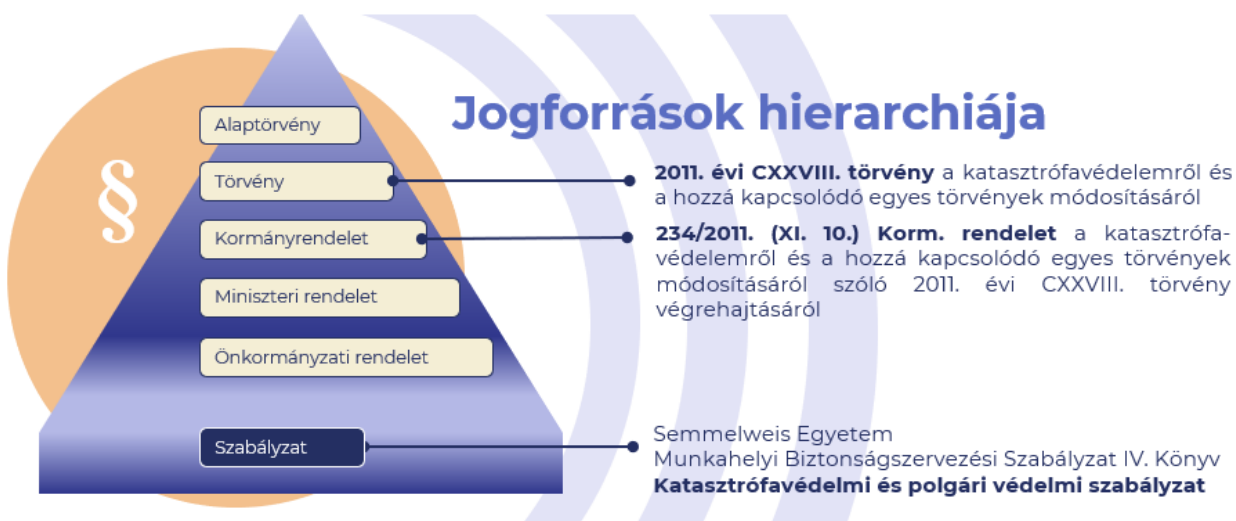
Katasztrófa- és polgári védelem

A **katasztrófa** olyan állapot vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli. Az állapot vagy helyzet a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas vagy e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű is lehet.

A **polgári védelem** olyan társadalmi feladat-, eszköz- és intézkedési rendszer, amelynek célja katasztrófa, illetve fegyveres összeütközés esetén a lakosság életének megóvása, az életben maradás feltételeinek biztosítása, valamint a lakosság felkészítése azok hatásainak leküzdése és a túlélés feltételeinek megteremtése érdekében.

A katasztrófa- és polgári védelem jogi szabályozása

Az ábrán csupán néhány példa látható a katasztrófa- és polgári védelmet érintő jogszabályokból a teljesség igénye nélkül. Egyetemünkön **a vezetőkre, munkavállalókra, hallgatókra vonatkozó belső előírásokat a Katasztrófavédelmi és polgári védelmi Szabályzat tartalmazza.**

A szabályzat hatályos változata a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság weboldalán érhető el (belső hálózatról) a Szabályzattárban.

[Katasztrófa-
védelmi és
polgári védelmi
Szabályzat](#)

A polgári védelmi szervezet

A polgári védelmi szervezet az a szervezet, amely önkéntes és köteles személyi állománya útján a vonatkozó törvényben meghatározott, valamint fegyveres összeütközés idején végrehajtandó polgári védelmi feladatokat lát el.

Köteles szervezetek: munkahelyi, kerületi, települési, területi és központi polgári védelmi szervezetek

Önkéntes szervezetek: országos, területi, járási és helyi polgári védelmi szervezetek

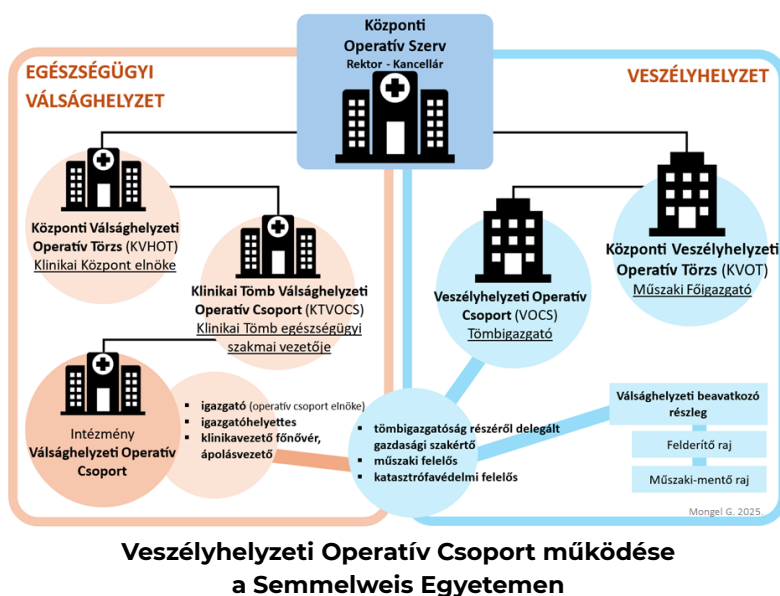
A **polgári védelmi kötelezettség** az adatszolgáltatási, a bejelentési, és a megjelenési szolgálatadási kötelezettséget jelenti. A polgári védelmi kötelezettséget munkaköre ellátásával, közmegebízatása gyakorlásával teljesíti többek között:

- o a kórházi, a járóbeteg- és alapellátást végző orvos és szakképzett szakdolgozó
- o az állami mentőszolgálat dolgozója, betegszállító szervezet dolgozója

A Semmelweis Egyetem polgári védelmi szervezete

A komplex katasztrófavédelmi rendszer alapján az alábbiak a kórházbiztonság releváns területei:

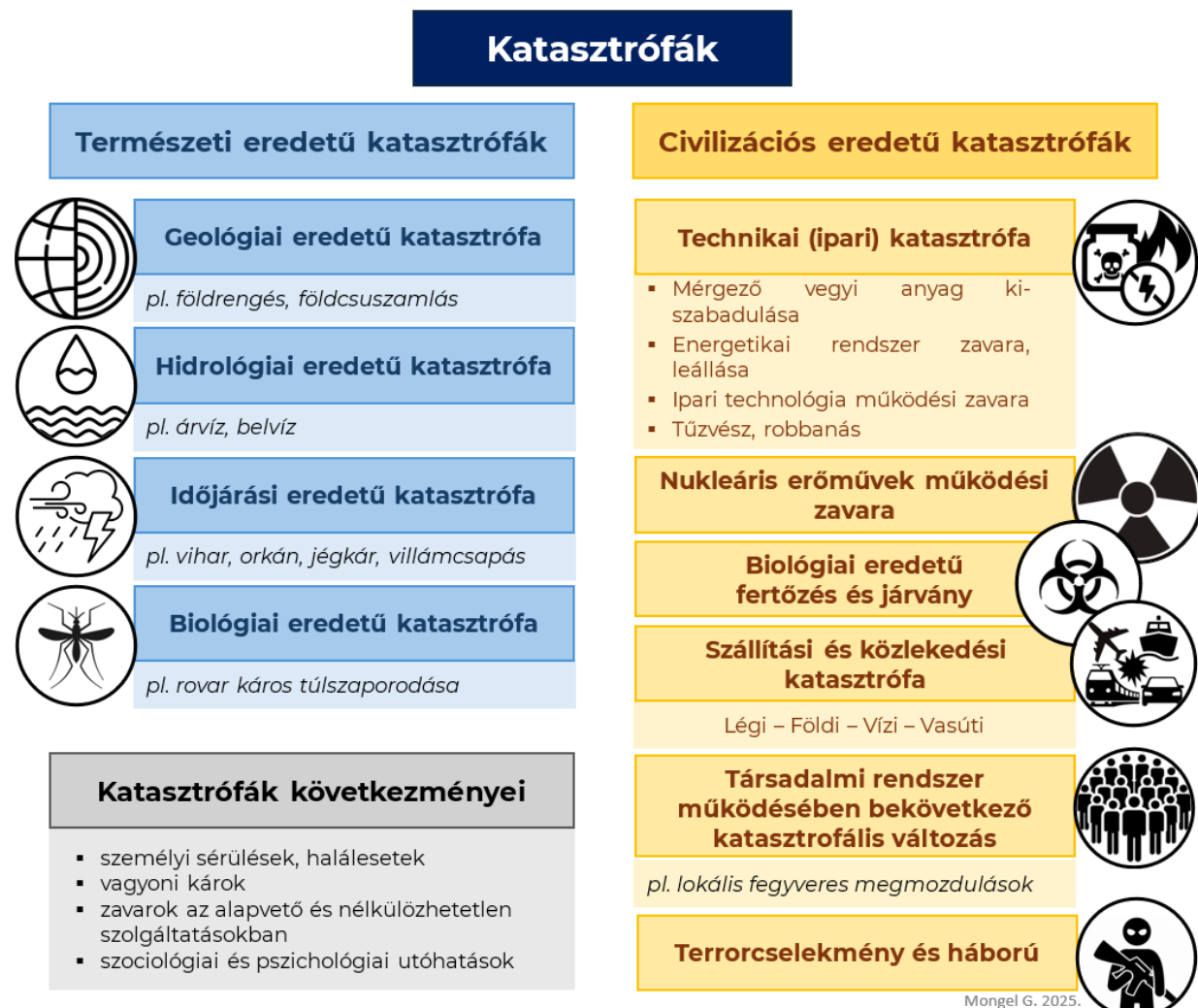
- o tűzvédelem – általános tűzvédelmi (üzemeltetői) feladatok,
- o kórházi katasztrófatervezés,
- o kritikus infrastruktúrák.

Veszélyhelyzet idején, a kieső egészségügyi szakmai, műszaki és ellátási szolgáltatások kiváltása, az intézmény humán, és technikai erőforrásainak átstrukturálása, a munkarend belső átszervezése az intézmény Veszélyhelyzeti Operatív Csoportjának (VOCS) irányításával történik.

A VOCS a járó-, és fekvőbeteg ellátást végző egészségügyi szolgáltató vonatkozásában az egészségügyi válsághelyzeti feladatokra történő felkészülés, a szükséges tevékenység irányítása és ellenőrzése céljából a menedzsmentből megalakított operatív szerv, mely az igazgató vezetésével és közvetlen irányításával az intézmény központjában kialakított munkahelyén (pl. titkárság) működik.

Katasztrófák csoportosítása

Mongel G. 2025.

Katasztrófaveszély - veszélyhelyzet

A katasztrófaveszély olyan **normál időszaktól eltérő** folyamat vagy állapot, amelynek következményeként **okszerűen lehet számolni a katasztrófa bekövetkezésének** valószínűségével.

Katasztrófaveszély esetén az **emberi egészség, környezet, az élet- és vagyonbiztonság** védelme érdekében az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgató azonnal intézkedik a Központi Veszélyelhárítási Terv szerint. A megtett intézkedésekről haladéktalanul tájékoztatja a katasztrófák elleni védekezésért felelős minisztert. A helyzet alakulásától függően a katasztrófaveszélyt követően az állam visszatér a működésének normál időszakához vagy a Kormány veszélyhelyzetet hirdet ki.

Az ilyen helyzetek kezelése általában **azonnali és összehangolt** fellépést igényelnek a különböző hatóságok, segélyszervezetek és a lakosság részéről. A katasztrófa helyzetek kezelésének célja a veszélyeztetett **emberek biztonságának és egészségének védelme**, valamint a károk minimalizálása vagy enyhítése.

A hatékony válságkezelés és a **megfelelő előkészületek** segíthetnek csökkenteni a katasztrófhelyzetek okozta károkat és veszteségeket. A Semmelweis Egyetem esetében, mint egészségügyi intézmény, számos lehetséges katasztrófhelyzet fordulhat elő.

A Semmelweis Egyetemen előforduló káresemények

Meteorológia - szélsőséges időjárás

Szélsőséges időjárás esetén sérülhetnek az Egyetem épületei és infrastruktúrája, fák dőlhetnek ki, vezetékek szakadhatnak le, **áramkimaradással, viharkárokkal** (épületek, utak, elektromos hálózat károsodása) lehet számolni, **tetőszerkezet sérülhet, beázás** következhet be, mely által a betegek, illetve a munkavállalók biztonsága kerülhet veszélybe.

Elsődleges teendők közé tartozik az **emberek biztonságos térbe helyezése**, a **sérültek** gyors és hatékony **ellátása**, valamint az érintett **területek lezárása és evakuálása**.

A **megelőzés** és **felkészülés** szerepe kiemelten fontos annak érdekében, hogy minimalizálják az ilyen káresemények előfordulását és csökkentsék azok következményeit.

Áramszolgáltatás zavarai

Az áramszolgáltatás zavarai a klinikák területén kritikus helyzeteket teremthetnek, mivel az áramkimaradás **közvetlenül befolyásolhatja az egészségügyi intézmények működését és a betegek ellátását**. A klinikáknak megfelelő felkészültséggel kell rendelkezniük az ilyen esetekre, beleértve az alternatív energiaforrások, például szünetmentes áramforrások (tápegységek), **aggregátorok** rendelkezésre állását, amelyek biztosítják a vészeseti áramellátást.

Teendők veszélyhelyzet esetén

Katasztrófavédelem felé jelezni	
Káresemény pontos helye - város, kerület, utca, házszám - épületrész, emelet	
Káresemény körülményei - mit érint a káresemény - milyen tevékenység folyik az érintett területen, azt mennyiben akadályozza a káresemény	
Veszélyeztetett - személyek – kb. létszám, menekülési képesség - gépek – pl. MR, CT, utramélyhűtő - anyagok – pl. robbanásveszélyes, izotóp, orvosi gázok	
Bejelentő elérhetősége - név - telefonszám	

Amennyiben a káresemény során **személyi sérülés** történt, a mentőket is értesíteni kell.

Mongel G. 2025.

Épületben tartózkodók felé jelezni	
Portaszolgálat a káreseménnyel érintett épület portaszolgálatát soron kívül értesíteni kell, aki fogadja a katasztrófavédelmet	
Amennyiben az épületben nincs portaszolgálat, vagy nem elérhető, akkor a Központi Diszpécser- és Járőrszolgálatot (KDJSZ) kell értesíteni.	KDJSZ 06-20-663-2000 0*32000
Telefonon, élőszóban gondoskodni kell arról, hogy a káresemény ténye minden területre eljusson mielőbb telefonon vagy hangosbemondó segítségével, élőszóban	

Vezetők tájékoztatása
A káreseményről, valamint a megtett intézkedésekről azonnal tájékoztatni kell - az érintett terület vezetőjét - a munkáltatói jogkörrel felruházott vezetőt - a Biztonságtechnikai Igazgatóságot

Krízisterv

Ellenálló Képességi Terv (EKT)

Az Egyetemen található kritikus szervezetnek vagy infrastruktúrának (korábban: létfontosságú rendszerelemnek) kijelölt klinikáinak úgynevezett **Ellenálló Képességi Terv**vel kell rendelkezniük mely tartalmazza a létfontosságú rendszerelemeket, szolgáltatásokat és azt a szervezeti és eszközrendszert, amely biztosítja azok védelmét.

Egészségügyi Válsághelyzeti Terv (EVT)

Az **Egészségügyi Válsághelyzeti Terv** célja, hogy segítséget nyújtson az egészségügyi válsághelyzetnek minősülő esemény, katasztrófa bekövetkezése esetére, továbbá a különleges jogrend időszakára az érintett klinikák munkavállalói, hallgatói és az ott ápolott betegek életének megóvásához, a keletkező károk és azok következményeinek felszámolásához, valamint a rendkívüli események idején az egészségügyi ellátás biztosításához.

A terv készítése kötelező, valamennyi fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató számára.

Az EVT tartalma:

- o **Riasztási, berendelési terv**
- o Kitelepítési terv
- o **Kimenekítési terv**
- o **Elzárkózási terv**
- o Orvosi segélyhely telepítési terv
- o Szükségkórház telepítési terv
- o Többfeladatok ellátásának terve
- o Az ellátás fenntartásának terve
- o Egészségügyi és egyéb anyag biztosítási terv
- o Szállítási terv
- o Élelmezési terv
- o Kommunikációs terv

Kimenekítés

A kimenekítés során különös figyelmet kell fordítani a mozgásukban korlátozott, idős, vagy súlyosan beteg páciensekre, hogy számukra is biztosítva legyen a gyors és biztonságos evakuáció.

A kimenekítési terv tartalmazza a kimenekítési útvonalakat, a gyülekezési pontokat és a szükséges biztonsági intézkedéseket, valamint a vészhelyzeti kommunikációs protokollokat. Az evakuáció során biztosítani kell a folyamatos orvosi ellátást is, különösen a kritikus állapotú betegek részére. A kimenekített személyek ideiglenes elhelyezéséről és további ellátásáról is gondoskodni kell a biztonságos helyre érkezést követően is.

A **menekülés, menekítés** részletes leírását és szempontjait a **Tűzvédelem fejezet** tartalmazza.

Elzárkózás

Az elzárkózás olyan védelmi intézkedés, amely során az emberek biztonságos, zárt térbe vonulnak a külső veszélyek elől. Különösen fontos lehet **vegyi, biológiai vagy nukleáris baleset**, valamint egyéb katasztrófhelyzetek, például súlyos időjárási körülmények esetén.

Célja, hogy minimalizálja az emberek expozícióját a veszélyes anyagokkal vagy körülményekkel szemben, és biztosítsa a biztonságos tartózkodást, amíg a veszély elmúlik vagy a megfelelő hatóságok értesítést nem adnak a biztonságos kimenekítésről.

Az **egészségügyi intézményben** tartózkodó személyek védelme a váratlanul fellépő, veszélyeztető esemény (veszélyes anyagok kibocsátásával járó esemény vagy ipari baleset, nukleáris baleset) hatása alól.

Elzárkózási eljárások:

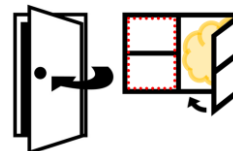
- **Helyszín kiválasztása**

Az elzárkózási helyszínnek lehetőség szerint belső, ablaktalan helyiségnek kell lennie, ahol a külső levegő bejutása minimális. Ideális esetben ez egy alagsori vagy földszinti helyiség.

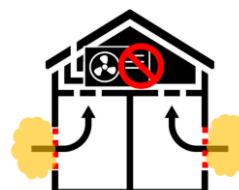
- **Ablakok és ajtók lezárása**

Be kell zárni az összes ablakot és ajtót, és ha lehetséges, ragasztószalaggal vagy egyéb anyaggal el is kell tömíteni a nyílászárókat, hogy a külső levegő ne jusson be.

- **Szellőztető rendszerek kikapcsolása**

Gondoskodni kell a légtechnikai rendszerek, légkondicionálók és az olyan berendezések kikapcsolásáról, amelyek külső levegőt juttathatnak a területre.

- **Tartalék készletek**

A veszélyhelyzet függvényében gondoskodni kell víz- és élelmiszerkészletről, amely legalább 72 órára elegendő.

- **Kommunikáció**

Kísérjék figyelemmel a hatóságok utasításait és az aktuális helyzetet.

- **Biztonsági intézkedések**

Ha vegyi vagy nukleáris anyagokkal való szennyeződés veszélye áll fenn, javasolt maszkot és védőruházatot viselni, amennyiben azok rendelkezésre állnak.

Riasztás és berendelés

A **riasztásra, berendelésre** akkor kerülhet sor, ha az intézmény normál időszaki működése egy bekövetkezett, vagy várható esemény, körülmény során nem megfelelő, nem elegendő, és **a rendkívüli helyzetben elvárt speciális-, vagy többlet teljesítmény** ellátásához szükségessé válik az intézmény munkavállalói állományának **azonnali, illetve ütemezett részleges, vagy teljes mozgósítása**.

Katasztrófa- és polgári védelemmel kapcsolatos kérdések

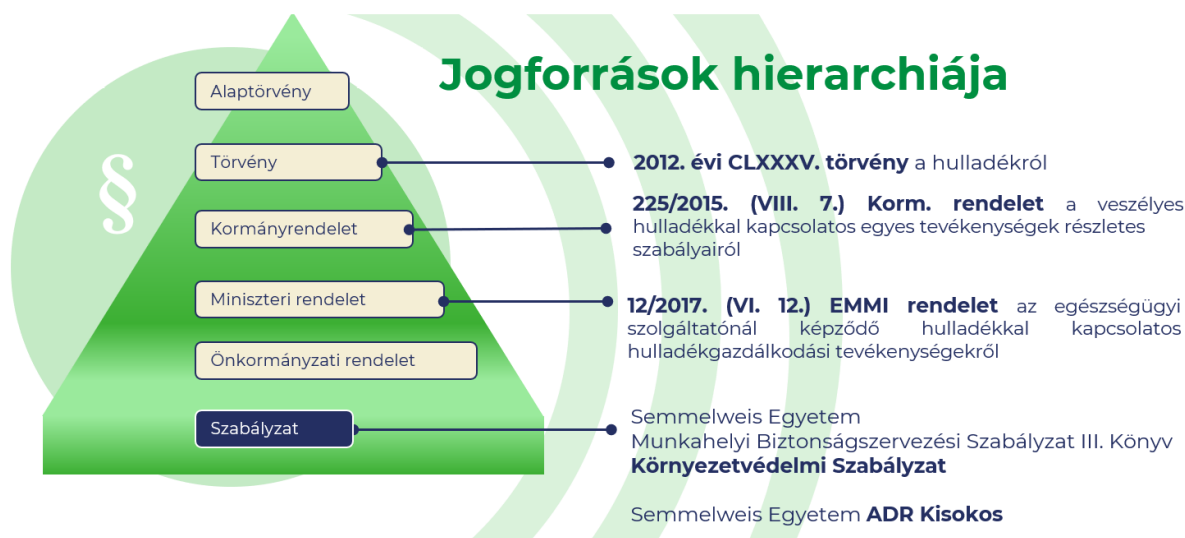
Ha katasztrófa- és polgári védelemmel kapcsolatos kérdése vagy észrevétele van írjon a katasztrofavedelem@semmelweis.hu e-mail címre, vagy keresse a Biztonságszervezési Osztály munkatársait:
<https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

A környezetvédelem minden olyan tevékenység és intézkedés összessége, amelynek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítása, azaz a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében. A környezetvédelem ezen felül hozzájárul az emberi egészség védelméhez is, az életminőség környezeti feltételeinek javításával.

Környezetvédelmi kulcsterületek:

- ❖ levegőtisztaság-védelem
- ❖ víziközmű-ellátottság (szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető rendszerek)
- ❖ hulladékgazdálkodás

A környezetvédelem jogi szabályozása

Az ábrán csupán néhány példa látható a környezetvédelmet érintő jogszabályokból a teljesség igénye nélkül. Egyetemünkön **a vezetőkre, munkavállalókra, hallgatókra vonatkozó belső előírásokat a Környezetvédelmi Szabályzat tartalmazza.**

A szabályzat hatályos változata a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság weboldalán érhető el (belső hálózatról) a Szabályzattárban.

[Környezetvédelmi Szabályzat](#)

Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodásnak nevezzük a hulladék gyűjtését, szállítását, kezelését, az ilyen műveletek felügyeletét, a kereskedőként, közvetítőként vagy közvetítő szervezetként végzett tevékenységet, a hulladékgazdálkodási létesítmények és berendezések üzemeltetését, valamint a hulladékkezelő létesítmények utógondozását.

Hulladéknak tekintendő bármely anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik vagy megválni köteles.

A **hulladékok**nak számos **csoportosítása** ismert, pl:

Halmazállapot szerint	Eredet szerint	Környezeti hatás szerint
szilárd	települési (kommunális)	nem veszélyes
folyékony	termelési	
iszapszerű	technológiai, amortizációs	veszélyes

A Semmelweis Egyetem szervezeti egységeiben két féle veszélyes hulladék keletkezik:

- ❖ Speciális egészségügyi (fertőző) veszélyes hulladék,
- ❖ Vegyi/fizikai tulajdonságai miatt veszélyes hulladék (továbbiakban vegyi veszélyes hulladék).

Az Európai Unióban évente fejenként átlagosan több mint 500 kg szemetet termel⁶, ami éves szinten 225 millió tonna települési hulladékot jelent – ez Magyarország vonatkozásában ennél kicsit kevesebbet: éves szinten 387 kg/fő.⁷

Túl sok anyagból túl sok energia felhasználásával túl kevés jövedelem és túl sok szemet termelődik. A legfontosabb feladat e téren az újonnan keletkező hulladékok sorsának rendezése, nyomon követése. A hulladékgazdálkodás a

⁶ Adatok forrása: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250213-1>

⁷ Adatok forrása: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210216-1?redirect=%2Feurostat%2F>

környezetvédelem talán legfontosabb szakterülete, melyben megjelenik az összes környezetvédelmi cél:

- ❖ A környezeti elemek minőségének védelme,
- ❖ A természeti erőforrások a védelme,
- ❖ A gazdasági hatékonyság segítése.

Újrahasználat - Budapest

Budapesten jelenleg két **Szemléletformáló és Újrahasználati Központ (SZÚK)** működik, amelyek komplex feladatokat látnak el:

- használati tárgyak leadása
- használat tárgyak „boltja”
- szemléletformálás

[SZÚK - MOHU
honlap](#)

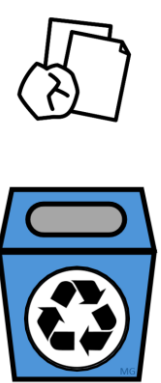
[VGI – Egyetemi
piactér honlap](#)

Újrahasználat - Semmelweis Egyetem

A Vagyongazdálkodási Igazgatóság (VGI) az „**Egyetemi piactér**”-en keresztül kínál lehetőséget a Semmelweis Egyetem valamennyi szervezeti egysége számára **a működésük során „feleslegessé” vált, még használható, üzemképes tárgyi eszközök egyetemen belüli átadására.**

(A weboldal a Semmelweis Egyetem belső hálózatán keresztül érhető el.)

Szelektív hulladékgyűjtés a Semmelweis Egyetemen

	❖ kiöblített PET palack ❖ kiöblített lapítva ❖ előblített tejfölös és joghurtos dobozok ❖ műanyag zacskók, reklámtáskák ❖ PP és HDPE jelzésű kozmetikai flakonok ❖ fém italos doboz, kiöblített konzervdoboz		❖ újságpapír ❖ tiszta csomagolópapír ❖ szórólapok
	❖ befőttesüveg ❖ ásványvizes üvegpalack (kupak nélkül)		Kerti hulladékok: ❖ lenyírt fű, ❖ faágak

Nem kerülhet a gyűjtőedényekbe:

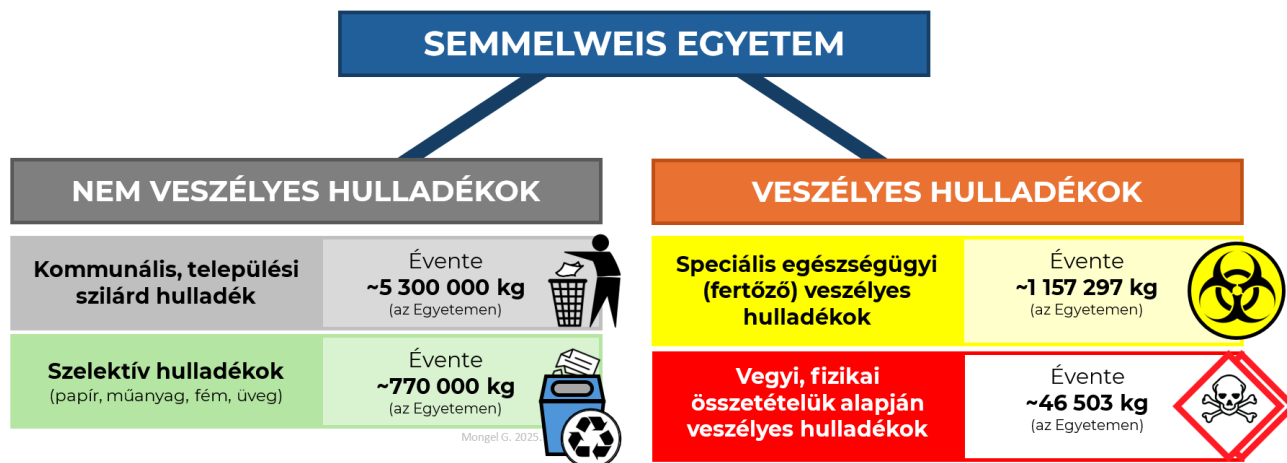
Ételmaradékkal szennyezett papírtálca, szalvéta, evőeszköz, műanyag doboz, tisztítatlan műanyag pohár, használt egészségügyi papírok, szennyezett nejlonzacskó, tisztítatlan üvegpalack.

Fertőzésveszély

Egyes hulladékok (pl. egészségügyi szolgáltatás során keletkező hulladékok) kórokozó mikroorganizmusai különböző **fertőző betegségek** előidézői lehetnek.

A különféle egyéb forrásokból származó hulladékokban is gyakran megtalálhatók a legkülönbözőbb mikroorganizmusok, közöttük fertőző betegségeket is terjesztő kórokozók, amelyek a hulladékban hosszabb ideig életképesek maradnak, onnan a talajba, a vízbe kerülhetnek és közvetlen érintkezés útján is fertőzést okozhatnak. (Meg kell jegyezni, hogy a kórokozók a hulladékban csak a fertőzés lehetőségét jelzik, nem feltétlenül fertőznek, az ilyen hulladék fertőzést terjesztő közegnek tekinthető.)

Milyen hulladékok keletkeznek a Semmelweis Egyetemen?

ADR - Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Megállapodás

A hulladékok szállításával kapcsolatban minden esetben be kell tartani az ADR előírásait is. Az **ADR⁸**, a **Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Megállapodást** jelenti, melyet Magyarország a belföldi szállítások esetében is alkalmaz. Az ADR-t a Megállapodás és a hozzá csatolt két melléklete (A és a B) alkotja.

Veszélyes árunak nevezzük az olyan anyagokat és tárgyakat, amelyek szállítását az ADR tiltja, vagy csak feltételekkel engedi meg.

A veszélyes áruk, így a veszélyes hulladék szállítása Magyarországon az ADR szerint történhet. Az ADR szabályai nem csak a **veszélyes anyagokra**, hanem azok **használatából származó hulladékokra** (azok csomagolására, ideiglenes raktározására, szállítására) is vonatkozik.

[ADR Kisokos](#)

Ennél fogva az ADR szabályozási rendszer a Semmelweis Egyetem mindazon szervezeti egységeire is kiterjed, ahol veszélyes hulladékok keletkeznek. A szervezeti egységek munkavállalóinak éves oktatását kiegészítve elkészült az Egyetem **ADR Kisokosa**, mely segítséget nyújt az érintett munkatársaknak a **veszélyes hulladékok szállításra történő előkészítési munkálataiban**.

⁸ ADR: „Accord relatif au transport international des marchandises dangereuses par route”, magyarul „Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Megállapodás”.

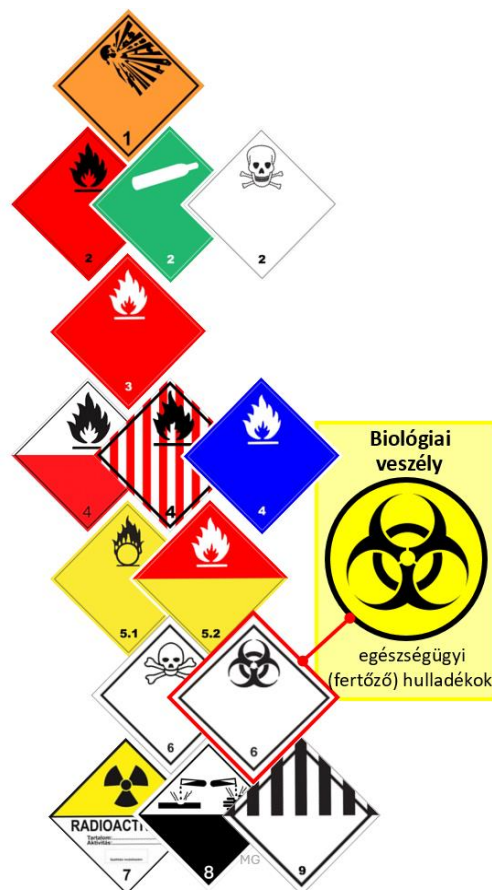
Feladói felelősség

A veszélyes anyag, illetve hulladékának **csomagolása**, annak zárása, feliratozása a feladó (termelő) **kötelessége**, ezek nem megfelelőse esetén a veszélyes árut szállító cég **megtagadhatja** a szállítást. Közúti ellenőrzés esetén a szabálytalan csomagolás feladójára is **pénzbüntetést** róhat a hatóság.

A veszélyes hulladékok besorolása a veszélyességi tulajdonságok alapján történik – az a hulladék termelőjének feladata, felelőssége!

Veszélyességi osztályok jelölése	
1.	Robbanóanyagok és robbanóanyagot tartalmazó tárgyak
2.	Gázok
3.	Gyúlékony folyékony anyagok
4.1.	Gyúlékony szilárd anyagok, önreaktív anyagok, szilárd érzéketlenített robbanóanyagok
4.2.	Öngyulladó anyagok
4.3.	Vízzel érintkezve gyúlékony gázokat képző anyagok
5.1.	Gyújtó hatású (oxidáló) anyagok
5.2.	Szerves peroxidok
6.1.	Mérgező anyagok
6.2.	Fertőzőveszélyes anyagok
7.	Radioaktív anyagok
8.	Maró (korrozív) anyagok
9.	Különféle veszélyes anyagok és tárgyak

Speciális egészségügyi (fertőző) veszélyes hulladékok

- ❖ **használt éles, hegyes eszközök,**
- ❖ **vér és vérkészítmények, fel nem ismerhető emberi testrészek** és szervmaradványok, váladékok, laboratóriumi és kóronctani vizsgálati anyagok, illetve azok maradványai,
- ❖ **a fertőző egységek és elkülönítők összes hulladéka,**
- ❖ **a vérrel, váladékkal szennyezett anyagok, kötszerek, rögzítések,** egyszer használatos ruhanemű és lepedő, tampon, katéter, vizeletgyűjtő tasak, protézis, inkontinencia betét, pelenka (kivéve az egészséges csecsemők pelenkái; illetőleg az átmenetileg inkontinenssé vált, vagy idős koruk miatt inkontinens ellátottak inkontinencia betétei) és egyéb hasonló betegellátási hulladékok,

- ❖ légszűrő berendezések mikrobiológiai szűrőbetétjei,
- ❖ kísérleti állatok tetemei, testrészei, ezek trágyája és alomja,
- ❖ génebézési és mikrobiológiai hulladékok,
- ❖ citosztatikummal szennyezett anyagok és eszközök.

A speciális egészségügyi veszélyes hulladék gyűjthető hűtés nélkül legfeljebb 48 óráig vagy hűtve (max. 5 °C-on) legfeljebb 30 napig.

A Semmelweis Egyetem szervezeti egységeiben különböző anyagú és méretű csomagoló eszközök állnak rendelkezésre a veszélyes hulladékok gyűjtésére, tárolására. Ezek közül aszerint választhatunk, hogy a veszélyes hulladék mely típusba tartozik, illetve milyen fizikai és/vagy kémiai veszélyeket rejt magában.

Gyűjtőeszközök

Hulladékgyűjtő műanyag zsák

A zsákon rányomtatva szerepel egy figyelmeztető felirat, a nemzetközi biológiai veszély jelzés, illetve a gyűjtés megkezdése előtt kitöltendő adattábla.

A zsákban TILOS elhelyezni szűrő, vágó eszközt, törött üveget, illetve folyadékot!

Szűrő-vágó eszközök csomagolására

Merev falú, szűrás álló edényzet.

Egyéb fertőző hulladék csomagolására

Folyadékzáró, mechanikai sérüléseknek ellenálló edényzet.

Hulladék tulajdonos neve:		
Címe:	Telephely:	
Kihelyezés dátuma:	Lezárás dátuma:	
Hulladék típusa: EWC 18 01 03 ☐ EWC 18 02 02 ☐		
☐ Egészségügyi	☐ Laboratóriumi	☐ Gyógyszerészeti
☐ Citosztatikum	☐ Génebézési	☐ Egyéb
Tömeg:	Maximális töltési súly: 10 kg	
Név, aláírás:		

A gyűjtőeszközöket megfelelően feliratozni kell kihelyezéskor és lezáráskor!

Vegyí, fizikai tulajdonságai miatt veszélyes hulladékok

Vegyí, fizikai tulajdonságai miatt veszélyes anyagok hulladékainak csomagolásáról, szállításra történő előkészítéséről az anyag **biztonsági adatlapjának** 13. és 14. pontja rendelkezik. Ilyen hulladékok lehetnek:

- ❖ veszélyes vegyszerek (halogénmentes oldószerek, formalin, vegyszerkeverékek)
- ❖ veszélyes vegyszerek csomagolási hulladékai (üres kannák, műanyag vegyszeres flakonok, üvegek),
- ❖ lejárt szavatosságú citosztatikumok,
- ❖ lejárt szavatosságú gyógyszerek,
- ❖ lázmérők (digitális is),
- ❖ tonerek, festékkazetták (amit nem vesz vissza a beszállító cég),
- ❖ fénycső, kompakt fénycső,
- ❖ akkumulátor,
- ❖ „E” hulladék (elektronikai hulladék).

A vegyi veszélyes hulladékgyűjtő eszközökön mindig fel kell tüntetni az alábbiakat (még a kiürült, tisztítatlan veszélyes csomagolási hulladékokon is):

- ❖ a **vegyi veszélyes hulladék megnevezése**,
- ❖ a hulladéktermelő **szervezeti egység neve**,
- ❖ a hulladék **azonosító kódja**⁹,
- ❖ a vegyszer hulladék **UN száma**,
- ❖ ADR **veszélyességi bárca**,
- ❖ szükség esetén az álló helyzetet jelölő nyilak.

A csomagoló eszközön szerepelnie kell a csomagoló anyag minősítésére vonatkozó UN kódnek is. Az **„SZ” kísézőjegyet** a veszélyes hulladékszállításhoz az illetékes munkatárnak aláírni és intézményi pecséttel kell ellátni, valamint az adott szervezeti egységnek 5 évig meg kell őriznie 2 példányban. Az ilyen jellegű hulladékszállítást az erre rendszeresített bejelentőlap kitöltésével kell kezdeményezni, a formanyomtatvány a Biztonságtechnikai Igazgatóság weboldaláról tölthető le.

A veszélyes hulladék átadásának feltételei:

- ❖ megfelelő csomagolóeszköz kiválasztása
- ❖ adatmezők kitöltése a csomagoláson
- ❖ átadáskor a csomagolás zárt és sértetlen állapota
- ❖ szállítólapok aláírása, lepecsételése.

⁹ Magyarországon az Európai Hulladék Katalógus (EWC) alapján sorolják be a keletkező hulladékokat. A 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet tartalmazza, az egyes hulladékok 3x2 jegyű számokkal jelzett azonosító kód besorolását.

A Semmelweis Egyetem fenntarthatósággal, környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységének bemutatása a **Zöld Egyetem** honlapon érhető el, illetve az alábbi elérhetőségeken kérhet tájékoztatást.

Zöld Egyetem

zoldegyetem@semmelweis.hu , greenuni@semmelweis.hu

Környezetvédelemmel kapcsolatos kérdések

Ha környezetvédelemmel kapcsolatos kérdése vagy észrevétele van, írjon a kornyezetvedelem@semmelweis.hu e-mail címre, vagy keresse a Környezetvédelmi Osztály munkatársait:
<https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

Vagyonvédelem

A fizikai védelem a fizikai térben megvalósuló fenyegetések elleni védelem, amelynek fontos részei a mechanikai védelem, az élőerős védelem, a beléptető rendszer, a megfigyelő rendszer. A fizikai védelem kiterjed a helyiségek, objektumok védelmére (pl. belépők azonosítása), a hardver és szoftver eszközök, dokumentumok, adathordozók védelmére (pl. vagyonvédelem, megfigyelőrendszer). A személy- és vagyonvédelmi tevékenységek közül az egyik, ha nem a legismertebb a létesítmények őrzése, mely nem csupán az épületekre, hanem a bennük lévő vagyontárgyakra és a működtetés folyamataira is kiterjed.

A vagyonvédelem jogi szabályozása

Az ábrán csupán néhány példa látható a vagyonvédelmet érintő jogszabályokból a teljesség igénye nélkül. Egyetemünkön **a vezetőkre, munkavállalókra, hallgatókra vonatkozó belső előírásokat a Vagyonvédelmi és rendészeti Szabályzat tartalmazza.**

A szabályzat hatályos változata a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság weboldalán érhető el (belső hálózatról) a Szabályzattárban.

[Vagyonvédelmi és rendészeti Szabályzat](#)

Vagyonvédelem a Semmelweis Egyetemen

A Biztonságtechnikai Igazgatóság Vagyonvédelmi Osztályának fő feladata az Egyetemen folyó oktató-, gyógyító-, kutatómunka során felmerülő vagyonvédelmi feladatok tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése. Az élőerős, az elektronikai és a mechanikai védelem komplex, szakszerű, hatékony, költségtakarékos kialakítása és szabályos működtetése. E tevékenység az alábbiak szerint valósul meg:

- **Élőerős őrzés**
portaszolgálat, Központi Diszpécser- és Járőrszolgálat (KDJSZ)
- **Technikai védelem**
elektronikus megfigyelőrendszerek, kártyás beléptető
- **Parkolás**
felügyelet, ellenőrzés
- **Belépőkártya**
kiállítás

Portaszolgálat

A Semmelweis Egyetem legtöbb objektumában portaszolgálat üzemel, a porták legnagyobb részén a kapcsolódó tevékenységet a Vagyonvédelmi Osztályhoz tartozó portások látják el.

A portaszolgálat alapvető feladatai:

- útmutatás, betegtájékoztató
- kulcs- és telefonkezelés
- járőrözés, elektronikus járőrözés
- intézkedés rendkívüli események esetén

Központi Diszpécser- és Járőrszolgálat (KDJSZ)

A Biztonságtechnikai Igazgatóság 24 órás központi diszpécserszolgálatot tart fenn, ahová a KDJSZ és a portaszolgálatot teljesítő munkatársak közvetlenül jelentik a vonatkozó rendkívüli eseményeket.

A KDJSZ a Semmelweis Egyetem saját állományú személy- és vagyonőri tevékenységet ellátó egysége, mely az Egyetem területén meghatározott útvonalon járőrözik, emellett segítségkérés esetén az érintett helyszínre vonul. A járőrautókon az alapvető felszerelések (pl. támadáshárító eszközök) mellett polgári védelmi készlet is megtalálható.

A KDJSZ felé a rendkívüli események a következő telefonszámokon jelenthetőek be:

Központi Diszpécser- és Járőrszolgálat elérhetőségei	
	06-20-663-2000
	0*32000

Elektronikus megfigyelőrendszer

Az emberi élet, testi épség, személyi szabadság védelme, a veszélyes anyagok őrzése, a bizalmas iratok védelme, valamint a vagyonvédelem okán a Semmelweis Egyetem meghatározott területein elektronikus megfigyelőrendszer van telepítve.

Az élőképet, illetve a rögzített felvételeket a Biztonságtechnikai Igazgatóság a törvényben meghatározottak szerint kezeli, szükség esetén a hatóság megkeresésére átadja a felvételeket. Nincs kamera elhelyezve olyan területeken, ahol azt a törvény tiltja (pl.: mosdó, öltöző stb.).

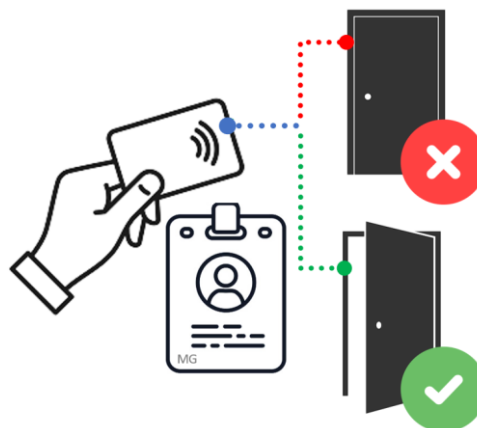
A területen elhelyezett kamerákat elforgatni tilos!

Kamerafelvételeket saját célra nem ad ki a Biztonságtechnikai Igazgatóság!

Beléptetőrendszer

Az Egyetem meghatározott területein beléptetőkártyás rendszerek vannak telepítve, feladatuk a beléptetés szabályozása: jogosultak beengedése, jogosulatlan személyek belépésének megakadályozása.

A beléptetőrendszerek a kiadott egyetemi belépőkártyákkal használhatóak, **a területi jogosultsági igényt az illetékes munkahelyi vezetőnek kell meghatároznia az igényléskor.**

A kártyaigénylés a Biztonságtechnikai Igazgatóság honlapján, az [E-BEJELENTŐK/ Belépőkártya igénylés](#) felületen tehető meg.

Amennyiben idő közben a jogosultsági igények módosítása, kiegészítése válik szükségessé, azt külön kell jelezni a Biztonságtechnikai Igazgatóság Vagyonvédelmi Osztálya felé.

Minden munkavállaló kap fényképes belépőkártyát. Az első kártya kiállítása ingyenes, az elvesztett vagy a munkavállaló hibájából megrongálódott kártya pótlása díjköteles (3000.-Ft).

Belépőkártya vagy kulcs elvesztését haladéktalanul jelenteni kell a Biztonságtechnikai Igazgatóság felé!

Alapvető vagyonvédelmi előírások

- **A Semmelweis Egyetem területére közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek (KKVE) minősülő tárgyakat behozni TILOS!**

KKVE eszközök: pl. szűrő-, vágóeszközök, rugóskés, dobócsillag, ólmosbot, boxer, gázspray, lőfegyverutánczat, elektromos sokkoló, álkulcsok stb.¹⁰

- **Egyetemi tulajdont** az Egyetem területéről kivinni csak írásos, vezető által kiadott engedéllyel lehet!

- Egyetem területére **saját tulajdonú** tárgyat csak saját felelősségre szabad behozni, annak **biztonságos tárolásról** feltétlenül gondoskodni szükséges (pl.: zárt szekrény)!

- Fokozottan ügyelni kell arra, hogy az **üresen hagyott helyiségek** megfelelően be legyenek **zárva**, a beléptetőrendszerrel ellátott ajtók ne legyenek kitámasztva! A személyre szóló belépőkártyát más személy részére átadni, átruházni tilos!

- Az Egyetem tulajdonát képező, használaton kívüli eszközöket elzárva, míg a használatban lévő eszközöket felügyelet alatt kell tartani!

- **A Semmelweis Egyetem tulajdonát képező eszköz eltűnése esetén haladéktalanul értesíteni kell az illetékes munkahelyi vezetőt, illetve a Biztonságtechnikai Igazgatóság Vagyonvédelmi Osztályát!**

Parkolás

Parkolás a Semmelweis Egyetem területén, parkolóiban csak parkolási engedély birtokában lehetséges. Parkolási engedély hiányában a kevésbé forgalmas időszakban (éjszaka, hétvége, ünnepnap) sem lehetséges a parkolás az Egyetem területein.

Parkolási engedélyt az illetékes munkahelyi vezetőtől vagy az általa meghatározott személytől lehet kérni, szabad kapacitás függvényében.

A Biztonságtechnikai Igazgatóság nem rendelkezik parkolóhely-kiadási jogosultsággal, feladata a kiadott parkolási rend betartatása.

¹⁰ Melléklet a 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez *alapján*

Ideiglenes behajtási engedély (legtöbb esetben áruszállítás miatt) a parkolas@semmelweis.hu elektronikus levelezési címen kérhető lehetőség szerint minimum 24 órával a tervezett behajtás előtt.

A **mentőforgalom**, a **betegszállítás**, illetve a **megkülönböztető jelzéssel** rendelkező és azt használó gépjárművek minden esetben előnyt élveznek, megállhatnak olyan területen is, ahol egyébként tilos.

Az Egyetem területén a gépjárművekben keletkezett sérülésekért, károkért az Egyetem nem vállal felelősséget!

Az Egyetem területein a **KRESZ** szabályai érvényesek!

A KRESZ szabályainak be nem tartása, rossz helyre történő parkolás, a parkolás rendjét koordináló portaszolgálattal szembeni agresszív magatartás a **parkolási engedély visszavonásával** járhat!

Kerékpár és motorbicikli tárolása a munkavégzés időtartama alatt a legtöbb területen parkolási engedély hiányában is megoldható (kiépített kerékpártárolók vehetők igénybe).

Teendők rendkívüli esemény bekövetkezésekor

Rendkívüli esemény: olyan külső vagy belső behatás, amely a rendeltetésszerű működést veszélyezteti vagy akadályozza, a normál működéstől eltérő.

Ilyen események lehetnek például: csőtörés, beázás, lifthiba, szabálysértés vagy bűncselekmény (lopás, agresszív magatartás stb.).

Biztonságtechnikai Igazgatóság felé jelezni	
Portaszolgálat az eseménnyel érintett épület portaszolgálatát soron kívül értesíteni kell, aki fogadja a rendőrséget	
Amennyiben az épületben nincs portaszolgálat, vagy nem elérhető, akkor a Központi Diszpécser- és Járőrszolgálatot (KDJSZ) kell értesíteni.	KDJSZ 06-20-663-2000 0*32000

Mongel G. 2025.

Vezetők tájékoztatása

Az eseményről, valamint a megtett intézkedésekről azonnal tájékoztatni kell

- az érintett terület vezetőjét
- a munkáltatói jogkörrel felruházott vezetőt

Amennyiben az esemény során **személyi sérülés** történt, a mentőket is értesíteni kell.

Amennyiben az esemény jellege indokolja, a rendőrség azonnali értesítése is szükséges lehet, az alábbiak szerint.

Rendőrség felé jelezni	
Esemény pontos helye - város, kerület, utca, házszám - épületrész, emelet	
Esemény körülményei - kit vagy mit érint az esemény - milyen munkavégzés (pl. betegellátás) folyik az érintett területen, azt mennyiben akadályozza az esemény	
Károsult - veszélyeztetett - személyek – kb. létszám, - nagy értékű gépek, berendezési tárgyak - anyagok – pl. robbanásveszélyes, izotóp, orvosi gázok	
Bejelentő elérhetősége - név - telefonszám	

Vagyonvédelemmel kapcsolatos kérdések

Ha vagyonvédelemmel kapcsolatos kérdése vagy észrevétele van írjon a vagyonvedelem@semmelweis.hu e-mail címre, vagy keresse a Vagyonvédelmi Osztály munkatársait: <https://semmelweis.hu/biztonsag/munkatarsak/>

Adatvédelem - információbiztonság

A munkakörnyezet felügyelete

A mások által is hozzáférhető területeken (pl: iroda) található **szenzitív adatokat** tartalmazó iratokat, okmányokat **zárható szekrényben kell tárolni**.

A munkavégzés során használt **számítógép, laptop** jelszóval való védelme és a felhasználó távollétében **zárolása** szükséges (Windows +L billentyűparancs).

Elektronikus információvédelem

Csak ismert forrásból származó e-mailet nyisson meg **a gyanús vagy ismeretlen leveleket megnyitás nélkül törölni kell!** Példák:

[Információ-
biztonsági
Szabályzat](#)

Tárgy	Feladó	
Professor Positions - Academic J...	professors@higher-education-research-services.com	Adathalász e-mail
Értesítés	edwigedossou47@gmail.com	Vélhetően adathalász elem
Értesítés	edwigedossou47@gmail.com	Vélhetően adathalász elem
Payment !! (VERY URGENT)	fo@clubeuropo.com	Adathalász e-mail

Az adathalász e-mailek főbb jellemzői: külföldi feladó, értelmetlen fordítás, személyes adatokat vagy melléklet megnyitását kéri.

Munkahelyi eszközre ne telepítsen olyan alkalmazást, amely a munkavégzéshez nem szükséges. Amennyiben elengedhetetlen a szoftver telepítése, azt csak az **Informatikai Főigazgatóság** engedélyével lehet megtenni.

Ne nyisson meg olyan weboldalt, amely a munkavégzéshez nem szükséges, és ne fogadjon el automatikusan „cookie”-kat.¹¹

Munkahelyi adatokat, jelszavakat, fájlokat kiadni, továbbítani tilos!

Otthoni munkavégzés esetén a munkavégzésre használt technikai eszközről a munkáltatónak kell gondoskodnia, a távoli hozzáférést VPN (virtuális magánhálózat) eléréssel kell biztosítani.

[Informatikai
Főigazgatóság
honlapja](#)

Az eszközön tárolt adatok védelme az otthoni munkavégzés alatt is ugyanolyan fontos, ezért az azokhoz való hozzáférést ekkor is korlátozni kell. (Pl.: családtagok nem férhetnek hozzá).

Információbiztonsággal kapcsolatos kérdés esetén keresse az Informatikai Főigazgatóság **Információbiztonsági Igazgatóság**ának munkatársait:

infobiztonsag@semmelweis.hu

¹¹ „cookie”: kisméretű szövegfájlok, az adott webhely tárolja el a készüléken, hogy a későbbiekben emlékezzen a megadott beállításokra és hogy a felhasználói adatokról elemzési adatokat gyűjtsön.

Belső szabályozók elérhetősége

E dokumentumban hivatkozott, és minden további egyetemi szabályzat hatályos változata elérhető – belső hálózatról – a Jogi és Igazgatási Főigazgatóság honlapjáról, a Szabályzattárból.

<https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/>

***Köszönjük, hogy figyelmesen
elolvasta az oktatási anyagot!***

Infekciókontroll - Minőségirányítás

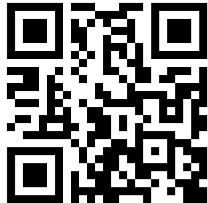
Új belépő munkavállalóként, kérjük az alábbi elérhetőségeken tekintse meg az Infekciókontroll (kórházhygiéné) és a Minőségirányítás oktatásokat is:

Infekciókontroll - Kórházhygiéné	Minőségirányítás - Betegbiztonság
	
https://youtu.be/x7T1-KSCES0	https://youtu.be/GHp1leESK2k

A QR kódot (pl. okostelefonnal) beolvasva, vagy az alatta lévő linkre kattintva tekintheti meg az ismeretanyagokat. A videók nem nyilvánosak, a link birtokában tekinthetőek meg.

Új belépő munkavállalók oktatása

Az új belépő munkavállalók számára az ismeretanyag elsajátítása az alábbi módokon történhet:

1. Online vizsgázás egyéni felkészülést követően Az jobb oldali QR kódot (pl. okostelefonnal) beolvasva, vagy az alábbi linken keresztül megtekintheti az ismeretanyagot összefoglaló videót: link	 videó
Az új belépő munkavállaló a jobb oldali QR kódot beolvasva, vagy az alatta lévő linken keresztül tud vizsgát tenni a <i>Redmenta</i> felületen (nem szükséges regisztrálni, a vezeték- és keresztnéve beírása után csak az „Indítás” gombra kell kattintani). link A vizsga 70%-tól sikeres. Sikeres vizsgát követően további teendője nincs, a Biztonságtechnikai Igazgatóság a vizsga elvégzéséről jegyzőkönyvet állít ki, melyet megküld az érintett szervezeti egység vezetője részére. Sikertelen vizsga esetén tekintse át ismét az oktatási anyagot és vizsgázzon újra! FIGYELEM! Az online vizsga során a kért személyes adatokat és a szervezeti egysége nevét (ahol alkalmazásban áll) pontosan adja meg, mivel hiányos adatok esetén a vizsga érvénytelen.	 vizsga

VAGY

2. Jelenléti oktatás formájában, vizsgázás nélkül Amennyiben nem szeretne online vizsgát tenni, akkor új belépő munkavállalóként részt vehet jelenléti oktatáson, ahol jelenléti ív aláírásával szükséges igazolnia a megjelenést. A jelenléti oktatás időpontjairól és helyszínéről tájékozódjon Igazgatóságunk honlapján, vagy kérjen tájékoztatást közvetlen felettesétől.
--

Az új belépő munkavállalónak kötelező részt vennie vagy az 1., vagy a 2. pontban rögzített oktatáson, dokumentált módon!

Ha az online vizsgázással kapcsolatban **technikai segítség**re van szüksége, vagy a jelenléti oktatással kapcsolatban kérdése van, jelezze írásban a biztonsagszervezes@semmelweis.hu e-mail címen, vagy vegye fel a kapcsolatot a Biztonságszervezési Osztály munkatársaival:

<https://semmelweis.hu/biztonsag/>

Ismétlődő oktatás

Az Egyetem belső szabályzatai értelmében munka- és tűzvédelmi, valamint környezetvédelmi oktatáson évente, ismétlődő jelleggel minden munkavállalónak kötelező részt vennie.

Az új belépő és az ismétlődő oktatás nem váltja ki, illetve nem helyettesíti egymást.

Az éves ismétlődő oktatásokon nem önállóan vesznek részt a munkavállalók, hanem az oktatások szervezeti egységeként kerülnek megszervezésre.

Az ismétlődő oktatásokkal kapcsolatos kérdés esetén keresse a Biztonságtechnikai Igazgatóság **Környezetvédelmi Osztály**át: kornyezetvedelem@semmelweis.hu

Hallgatók oktatása

A hallgatók, tanulók oktatásával felmerülő kérdésekkel keresse Igazgatóságunkat az alábbi elérhetőségeken:

titkarsag.biztonsagtechnika@semmelweis.hu

biztonsagszervezes@semmelweis.hu

